Ազգ
Azg
armenian daily
5 ԱՊՐԻԼ 1995. ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 62 (816)

Պայմանագիր ՀՀ կառավարութեան եւ Համաշխարհային բանկի միջեւ

Այսօր ժամը 11-ին կառավարութեան շէնքում վարչապետ Հրանտ Բագրատեանը եւ Հայաստանում Համաշխարհային բանկի արտակարգ եւ լիազօր ներկայացուցիչ Վահրամ Ներսիսեանցը կստորագրեն մի համաձայնագիր նկիրված Համաշխարհային բանկի կողմից ֆինանսավորվող Հայաստանի ճանապարհաշինութեան ծրագրին: Ինչպես հայտնի է, ծրագրի վերաբերյալ նախնական համաձայնագիրը վաղուց էր ընդունվել, եւ դրա արժէքը կազմում էր մօտ 30 մլն դոլլար: Ինչպես տեղեկացանք մրն. Ներսիսեանցից, այսօր ստորագրվելիք համաձայնագիրը հնարավորութիւն կտայ արդեն իսկ Համաշխարհային բանկից ստանալ նախնական գումար ստանալ որպես ավանս, ինչն էլ իր հերթին հնարավորութիւն կտայ ստեղծել ծրագրի իրականացման աշխատանքային խումբ: Դրա շնորհիվ հնարավոր կլինի հիմնական ֆինանսավորումը սկսելուց դեռ առաջ ավելի վաղ ժամանակ կորցնելու միանգամից ձեռնամուխ լինել հիմնական աշխատանքների իրագործմանը:

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍ

Միասնական էներգետիկ համակարգ

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐՔ: Պյատիգորսկում տեղի ունեցավ ԱՊՀ էլեկտրաէներգետիկ խորհրդի 9-րդ նիստը: Հայաստանի Հանրապետությունից մասնակցում էր էներգետիկայի եւ վառելիքի փոխնախարար Յուրի Մինասյանը: Քննարկվեցին անցումային ժամանակաշրջանում ԱՊՀ պետությունների էլեկտրահամակարգերի վիճակի, Հյուսիսային Կովկասում էլեկտրահաղորդման գծի վնասված տեղամասի վերականգնման, Ռուսաստանի միասնական էներգահամակարգում Հայաստանի, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի էներգահամակարգերի աշխատանքի կարգավորման, ԱՊՀ երկրների միավորման շրջանակներում մինչեւ 2010 թվականը դրանց էլեկտրաապահովման կանխատեսման հարցերը:

Նիստում նշվեց, որ Անդրկովկասի էներգահամակարգը Ռուսաստանի միասնական էներգահամակարգին կապող օդային հիմնական գիծը երկար ժամանակ անգործության է մատնված եւ դրա վերագործարկումը թույլ կտար առաջին իսկ քայլն անել Անդրկովկասի երբեմնի միասնական էներգահամակարգի վերականգնման ուղղությամբ:

Ինչպես Սնարքին հայտնեցին ՀՀ էներգետիկայի ու վառելիքի նախարարության մամլո կենտրոնում, համակարգի միասնական կառավարման նպատակով ԱՊՀ էլեկտրաէներգետիկ խորհուրդը որոշել է կատարելագործել պայմանագրային պարտավորությունների առնչվող միջպետական հաշվարկները, ստեղծել միասնական տեղեկատվական ապահովում, կատարելագործել պետությունների հարկային ու մաքսային քաղաքականությունը՝ ճյուղի ֆինանսավորման մեխանիզմը բարելավելու համար:

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ

Ամենայն Հայոց հայրապետ ընտրուեց Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Գարեգին Բ-ն

Գարեգին Սրբազանը հրաժարուեց ընտրապայքարի վերջին փուլից

ՏԻԳՐԱՆ ԱԲԳԱՐԵԱՆ

Երեկ երեկոյեան ժամը ուղիղ 21:00-ին դղրդացին Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարի զանգերը: Ամենայն Հայոց 131-րդ կաթողիկոս ընտրուեց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Գարեգին Բ-ն: Տաճարի շրջապատում ծափողջյուններով ընդունեցին նոր հայրապետի ընտրությունը, որին նախորդեցին լարված քննարկումներ ու անհամբերությամբ լցված սպասումներով րոպեներ:

Երկրորդ փուլի քվեարկության արդյունքում, երբ Գարեգին Բ-ն ստացավ 186 ձայն, Գարեգին արք. Ներսիսյանը 145 ձայն եւ Պարգեւ արք. Մարտիրոսյանը 61 ձայն (397-ից հինգ քվե ճանաչվեց անվավեր) ակնհայտ էր, որ երրորդ փուլ անցան երկու առավելագույն ձայն ստացածները Գարեգին Բ-ն եւ Գարեգին սրբազանը: Սակայն, կատարելով իր խոստումը, Գարեգին արք. Ներսիսյանը չշարունակեց պայքարը եւ առաջնորդին հայտարարեց, որ այլեւս պետք է ավարտվի ընտրությունը ու շնորհավորեց Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ին (Գարեգին Բ-ն ընտրվելով Ամենայն Հայոց կաթողիկոս, դառնում է Գարեգին Ա): Այնուհետեւ Գարեգին Վեհափառը ծունկի եկավ Էջմիածնի սուրբ սեղանի առաջ, համբուրեց այն եւ ղինեց ժողովականներին, շնորհակալություն հայտնելով բոլորին, այդ թվում կաթողիկոսական տեղապահ Թորգոմ արք. Մանուկյանին, Գարեգին Պատրիարքին, եպիսկոպոսաց դասին:

Գարեգին Վեհափառը իր շնորհակալության եւ գնահատանքի խոսքն ուղղեց նաեւ Արարատյան

հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ եւ իր «սիրելի կրտսեր եւ անփոխարինելի եղբայր» Գարեգին արք. Ներսիսյանին, որից հետո թե տաճարում եւ թե դրսում բարձրացան ծափողջյունների ալիք:

Վեհափառ հոյս հայտնեց, որ առաջիկա տարիներին Գարեգին Սրբազանը կլինի իրեն ամենամոտ կանգնած գործակիցներից մեկը:

Վեհափառը իր շնորհակալական մաղթանքի խոսքն ուղղեց նաեւ ՀՀ նախագահին, պետական բոլոր ղեկավարներին ու մեր ժողովրդի բոլոր զավակներին հայրենիքում եւ արտասահմանում:

Վեհափառը իր սիրո խոսքն ուղղեց նաեւ Մեծի Տանն Կաթողիկոսությանը, որին 18 տարի ծառայեց, ասելով. «Մաղթանքս է, որ միշտ այս միասնականության եւ գործակցության մեկ նկեղեցին զավակներին տակ եւ դրոշին խաչին ներքեւ առաջ գնալու կամքը թող ներշնչի...»: Այնուհետեւ Վեհափառը կարդաց Պահպանիչը:

Եպիսկոպոսաց դասի ուղեկցությամբ Գարեգին հայրապետը ողջունեց Վեհարան, ուր նրան անցամ ժամանեցին ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, ՀՀ փոխնախագահն ու ԳԽ նախագահը: Մաղթանքի երկուսէ խոսքեր փոխանակվելուց հետո նախագահն իր կարճ ելույթը եզրափակեց այսպես. «Դուք, որպես հայ ժողովրդի հոգեւոր հայրիկ, Ես, որպես ՀՀ նախագահ ձեռք ձեռքի տված պետք է մեր զոհեր մատուցենք հայ ժողովրդին»:

Մայր աթոռ Ս. Էջմիածինը երեկ իսկական տոնակատարությունների մեջ էր:

Տես # էջ 2

ԵՐԵՎԱՆ

Կ. Սոմմարուգա. «Հայաստանը փայլուն օրինակ ցույց տվեց եւ ազատեց բոլորին»

Ինչպես հայտնի է, փետրվարի 11-ին Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի միջեւ բանակցություններ էին ընթանում ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի նախագահ Մինսկում: Պայմանավորվածություն էր ձեռք բերվել ազատ արձակել պատանդներին տարեց, վիրավոր, հիվանդ մարդկանց, երեխաներին: Հայաստանը հարգել է իր ստորագրությունը եւ ազատ է արձակել բոլորին: Ապրիլի 4-ին տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսում Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի նախագահ Կոռնելիո Սոմմարուգան հայտարարեց. «Հայաստանը փայլուն օրինակ ցուցաբերեց: Հույս ունեմ, որ Լեռնային Ղարաբաղը եւ Ադրբեջանը նույնը կանեն առանց ձգձգման»: Երկրորդ հույլը, ըստ Կ. Սոմմարուգայի, պետք է լինի ռազմագերիների ազատ արձակումը: «Այսինքն ռազմական գործողություններ տեղի չեն ունենում, հրատապ է, բոլորին պետք է ազատ արձակել», հայտարարեց ԿԽՄԿ նախագահը:

«Որքան ռազմագերիներ, արգելափակված անձինք են պահվում Հայաստանում, Ադրբեջանում եւ Լեռնային Ղարաբաղում» հարցին պատասխանելով Սոմմարուգան հայտնեց, որ ինքը թիվն ասել չի կարող, կարող է ասել միայն այն անձանց թիվը, որոնց խնդիր այցելում են: Հայաստանում ԿԽՄԿ-ն այցելում է 30, Ադրբեջանում 70, իսկ Լեռնային Ղարաբաղում 130-ից փոքր-ինչ պակաս մարդու: Երեք տեղում էլ չեն մասնավոր անձանց մոտ պահվող մարդկանցից:

Կ. Սոմմարուգան տեղեկացրեց, որ ԿԽՄԿ-ն դիմել է տարածաշրջանի երեք հանրապետություններին արգելափակված քաղաքացիներին այցելելու հնարավորություն տալու խնդրանքով:

Տես # էջ 2

ՏԱՐԱԾՔ

Բուրունդիում ջարդվել են 100-ավոր հուտուներ

ԲՈՒԺՈՒՄԲՈՒՐԱ, 4 ԱՊՐԻԼ, WSJ: Ռուանդայից Բուրունդի ապաստանած հարյուրավոր հուտուներ են սպանվել անցյալ շաբաթ այդ երկրում տեղի ունեցած «փոքր» ցեղասպանության ընթացքում: Ըստ Բուրունդիում Մ. Նահանգների դեսպան Ռոբերտ Քրյուգերի, միայն Գազորուե գյուղում սպանվել է հուտու ցեղախմբի 150-ից ավելի անդամ, մեծամասամբ կանայք ու երեխաներ: Բուրունդիի հյուսիս արեւելքում սպանված հուտուների ընդհանուր թիվն անցնում է 450-ը: Ողջ մնացածների վկայությամբ, ջարդարարները եղել են թուցի ցեղախմբի անդամներից բաղկացած կառավարական բանակի համազգեստով զինվորներ:

Մուբարաքն ստանում է 2,1 մլրդ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 4 ԱՊՐԻԼ, WSJ: Պաշտոնական այցով Մ. Նահանգներում գտնվող նախագահ Հոսնի Մուբարաքին խոստացվեց 2,1 միլիարդ դոլլար տրամադրել Եգիպտոսին, տնտեսական բարեփոխումները խթանելու եւ իսլամական արմատականության դեմ պայքարը խստացնելու համար: Եգիպտոսի նախագահը վաղը կընդունվի նախագահ Քլինթոնի կողմից: Բանակցությունների կենտրոնում կլինեն նաեւ Մերձավոր Արեւելքում խաղաղության գործընթացի եւ միջուկային զենքից ձեռնպահ մնալու մասին դաշնագրի հետ կապված հարցեր:

ԱՇԽԱՐՀ

Բաքվում արտակարգ դրության ռեժիմը երկարաձգվեց

ԲԱՔՈՒ, 4 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐՔ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը իր հրամանագրով Բաքվում եւս երկու ամսով երկարաձգեց արտակարգ դրության ռեժիմը: Այդ հրամանագրի կատարման համար պատասխանատվությունը Միլլի մեջլիսին տրված է 24 ժամ: Ադրբեջանի մայրաքաղաքում արտակարգ դրություն էր մտցվել 1994 թ. հոկտեմբերի 3-ին պետական հեղաշրջման անհաջող փորձից հետո, որի կազմակերպիչը, ինչպես գտնում են Բաքվում, երկրի նախկին վարչապետ Սուրաթ Հուսեյնովն է:

Գերմանիայի քուրդ համայնքը տագնապի մեջ է

ԱՆԿԱՐԱ, 4 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՎՈՍՏԻ ՏԱՍՍ: Մի շարք աղբյուրների հաղորդման համաձայն, Թուրքիայի արտգործնախարար Էրդալ Ինոնյուն հայտարարել է, որ Գերմանիայի իշխանությունները պետք է առավել ներգործուն միջոցներ ձեռնարկեն ԳՖՀ-ում ապրող քրդերին ֆրկերի հարձակումից պաշտպանելու համար: Ինոնյուն այն կարծիքին է հայտնել, թե ԳՖՀ-ի ոստիկանությունն առայժմ քիչ բան է արել այդ ուղղությամբ: Նշելով, որ վերջին երեք ամիսներին քրդերի վրա 120 հարձակում է կատարվել, նախարարն ասել է, թե Գերմանիայի քուրդ համայնքն այժմ ապրում է վախի ու տագնապի մթնոլորտում:

Ռուսական միջուկային տեխնոլոգիա Իրանին

ՄՈՍԿՎԱ, 4 ԱՊՐԻԼ, WSJ: Ռուսաստանը մերժեց Մ. Նահանգների խնդրանքը եւ որոշեց չհրաժարվել Իրանին միջուկային ռեակտորներ տալու իր ծրագրից, հակառակ որ, ինչպես պնդում են ԱՄՆ պետքարտուղարի պաշտոնյաները, Վաշինգտոնը Ռուսաստանին «բազմիցս էր Իրանի միջուկային ամենայուրօրինակ նկրտումները»: Մոսկվան որոշեց նաեւ «համապատասխան միջոցների» դիմել, երբ ՆԱՏՕ-ն շարունակի դեպի արեւելք իր ծավալումները: Մյուս կողմից, նախագահ Ելցինն ստորագրեց մի հրամանագիր, որը Ռուսաստանի այցելող օտարերկրացիներից ավելի քան 90 օր է պահանջում ստիպում իրենց վարակված չլինելը ապացուցելու համար:

digitised by A.R.A.R.@

Սկիզբը էջ 1

Շարունակելով Ազգային եկեղեցական ժողովի օրակարգը, պատգամավորներն անցան ցուցակի կազմմանը: Վերջնական ցուցակում մնացին կաթողիկոսության թեկնածուներ Գարեգին Բ կաթողիկոս, Գարեգին արք. Ներսիսյան, Պարգեւ արք. Մարտիրոսյան, Արսեն արք. Շիրխանյան, Գրիգորիս արք. Բունիաթյան, Կյուրեղ եպս. Գաբիկյան, Զավեն արք. Չինչինյան, Տիրան արք. Կյուրեղյան: Ցանկի հաստատումից հետո կաթողիկոսական տեղապահ Թորգոմ արք. Մանուկյանը ժամը 11:00-ին ժողովականներին ներկայացրեց իր զեկույցը, ուր անդրադարձավ Ամենայն Հայոց ռարխս առաջ, թե ինքը ինքնաբացարկել է Գարեգին Ա-ի օգտին, ասելով, թե նրա մեջ երկու անհամաձայնություններ. Վաչե արք. Հովսեփյանը հայտարարեց, թե ոչ մի ճնշում պատգամավորների վրա չի կատարվել, եւ նրա ընտրի, իրեն կհայտնեին: Ամեն դեպքում պետք է նշենք, որ ընտրությունների նախօրեին 2-րդ փուլից առաջ Մայր Տաճարի բակում հայտնվեցին եւ պատգամավորների ու թեմերի առաջնորդների հետ զրույցներ ունեցան փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը, ՀՀ ներքին գործերի նախարարը, պաշտպանության նախարարը, ԱԱՊՎ-ի պետը, ՀՀ նախագահի խորհրդականներն ու Երեւանի ու Գյումրիի քաղաքապետերը. ենյանի առաջարկը երկրորդ քվեարկությունը հետաձգել մինչեւ վաղը առավոտյան չընդունվեց, եւ պատգամավորները որոշեցին ժամը 19:00-ին անցկացնել երկրորդ ընտրությունը երկու ամենաբարձր ձայներ հավաքած ցանկով՝ Գարեգին արքեպիսկոպոս, Գարեգին Բ. եւ Պարգեւ արքեպիսկոպոս:

Մինչ այդ Գարեգին կաթողիկոսն ու երկու արքեպիսկոպոսներն առանձին զրույց ունեցան, որից հետո սկսվեց քվեարկությունը:

Այնուհետեւ, ինչպես նշել էինք սկզբում, ժամը 21-ին հայտնի դարձան ընտրության արդյունքները:

Այսօր Ս. Էջմիածնում կշարունակվի Ազգային եկեղեցական ժողովի երրորդ փուլը, որի ընթացքում կընտրվի Գերագույն հոգեւոր խորհուրդ, կքննարկվեն այլ կանոնադրական հարցեր:

Իսկ երեկոյան Էջմիածնում կրակեցին երգող շատրվանները՝ ի պատիվ Ամենայն Հայոց 131-րդ կաթողիկոսի:

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ

Ամենայն Հայոց հայրապետ ընտրվեց Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Գարեգին Բ-ն

հայրապետ Վազգեն Ա կաթողիկոսի վախճանումից (18 օգոստոս 1994 թ.) հետո տեղապահի կողմից իրականացված աշխատանքներին: Այդ ընթացքում Ազգային եկեղեցական ժողով գումարելու նպատակով էլ անցկացվեց Գերագույն հոգեւոր խորհրդի յոթ նիստ կազմակերպչական աշխատանքները հասակեցնելու: Այնուհետեւ Ամենապատիվ Պատրիարքը մանրամասն տեղեկություններ հայտնեց Մայր աթոռում կատարված ամենատարբեր աշխատանքների մասին: Հայտնի դարձավ, որ մինչեւ օրս կնքված են մնացել Վեհափառի ննջասենյակը եւ հյուրասենյակը, Վեհարանի երկրորդ հարկի հարավային թեւի պաշտոնատան բաժինը: Ննջարանի պահարանի (սեյֆի) բովանդակությունը միայն թանկարժեք իրերով ցուցակագրված է, եւ սեյֆի արտաքին եւ ներքին երկու բանալիները գտնվում են մեկը Գարեգին արք. Ներսիսյանի եւ մյուսը Գրիգոր Խանջյանի մոտ հանձնելու համար նորընտիր կաթողիկոսին:

Պատրիարքը նաեւ շնորհակալություն հայտնեց նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին հանգուցյալ հայրապետի հուղարկավորության եւ ներկա ազգային եկեղեցական ժողովի կազմակերպմանը աջակցություն ցույց տալու համար:

Խոսելով Մայր աթոռի հաշվապահական դրության մասին, Թորգոմ Պատրիարքը հայտնեց, որ Ժնեւի Շվեյցարական բանկի մեջ եղած Մայր աթոռի դրամական գումարները վեհափառի մահից հետո անձեռնմխելի են դարձել, մինչեւ նոր կաթողիկոսի ընտրությունը:

Ընթացիկ ծախսերը հոգալու համար օգտագործվել են միայն կանխիկ գումարները, որոնք գտնվում են հաշվապահի դրամարկղում եւ Հայաստանի դրամատներում: Իսկ Փարիզի դրամատան ծախսերի մասին պատրիարքը նշեց, թե մինչեւ օրս Գյուտ արք. Նագգաշյանը ոչ մի գրավոր պատասխան չի ներկայացրել: Վերջում Թորգոմ արք. Մանուկյանը շնորհակալություն հայտնեց թե Մայր աթոռի միաբաններին, թե աշխատակիցներին, եւ հայտարարեց, որ ավարտելով տեղապահի իր պաշտոնավարությունը, ինքը կվերադառնա Երուսաղեմի պատրիարքություն:

Պատրիարքի զեկույցը միաձայն ընդունվեց, որից հետո 11:30 Մայր աթոռում սկսվեցին ընտրությունները:

Առաջին ընտրության կատարողը, որ դուրս եկավ Մայր Տաճարից, Բարկեն արք. Վարժապետյանն էր ԱՄՆ Արեւելյան թեմից, որ հայտարարեց, թե «քվեարկել է այն թեկնածուի օգտին, որը կշահի»:

Իսկ հետեւից դուրս եկող պատգամավորների մի մասը բացահայտ ասում էր, թե ում կողմ է քվեարկել, մի մասը լռում էր, իսկ շատերն էլ տալիս էին երկիմաստ պատասխան: Մեռոպ Տեր Պողոսյանը մասնավո-ղ. ինչպես նաեւ ՀՀԸ լիդերներ Տեր Հովիկ Լազարյանն ու Էդուարդ Եգորյանը: Հետաքրքրական կարելի էր գտնել նաեւ կլերիկալների կողմնորոշումը: Արտասահմանյան թեմի պատգամավորները հիմնականում պաշտպանում էին Գարեգին արք. Ներսիսյանին: Նրանցից մեկը Վաչեի Հարությունյանը, իր վերաբերմունքը պատճառաբանեց այն խորությամբ, որ ավելի լավ է ճանաչում արքազանին եւ նրա կատարած աշխատանքները: Ինքը Գարեգին արքազանը, հայտնեց, թե ինչ էլ լինի քվեարկության արդյունքը, պետք է շարունակի ծառայել իր ժողովրդին ու հայրենիքին: Նա նույն հայտնեց, թե Ս. Էջմիածնի եւ Ս. Անթիլիասի միջեւ ծագած տարակարծությունները կհարթվեն: Բուզվիլայի թեմի առաջնորդ Տաթեւ արք. Ղահիրյանը հայտնեց, թե ժողովականների շուրջ մթնոլորտն այնպիսին է, որ քվեները կկենտրոնանան Գարեգին կաթողիկոսի անձի շուրջ: Եւ այսպես, լրագրողները շրջապատում էին պատգամավորներին եւ փորձում տեղեկություններ կորզել: 15:15-ին վերջապես սկսվեց քվեների հաշվարկը, որին ներկա գտնվեցին բոլոր պատգամավորները, իսկ լրագրողներին թույլ տրվեց միայն մի քանի րոպե նկարահանել:

Բոլորն անհամբերությամբ սպասում էին առաջին փուլի արդյունքին: Շատերը նույնիսկ տաճարի դրան դրսի մոտ կանգնած հաշվում էին բարձրաձայն ընթերցվող անունները: Ժամը 17:00-ին վերջապես հայտնի դարձան առաջին արդյունքները. Գարեգին Բ կաթողիկոս 111 ձայն, Գարեգին արք. Ներսիսյան 123 ձայն, Պարգեւ արք. Մարտիրոսյան 61 ձայն, Արսեն արք. Շիրխանյան 2 ձայն, Գրիգորիս արք. Բունիաթյան 38, Կյուրեղ արք. Գաբիկյան 2 ձայն, Զավեն արք. Չինչինյան 9 ձայն, Տիրան արք. Կյուրեղյան 43 ձայն:

Ժողովի ատենապետ Տարիել Բար-

Կենսագրական տվյալներ

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ(Ա) կաթողիկոս, ավազանի անունով Նշան Սարգսյան, ծնվել է Քեսաբում, Սիրիա, 1932 թ.: Նախակրթությունը հայրենի գյուղում ավարտելուց հետո, 1946 թ. ընդունվել է Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության դպրեվանք, որի ընթացքն ավարտել է 1952 թ.: Աբեղա է ձեռնադրվել 1952 թ., վերանվանվելով Գարեգին աբեղա: 3 տարի հետո պաշտպանել է վարդապետական ավարտաճառ՝ «Հայց. եկեղեցւոյ աստուածաբանութիւնը ըստ հայ շարականներուն» վերնագրով: 1956 թ. նշանակվել է դպրեվանքի տեսուչ: Հաջորդ երկու տարիներին բարձրագույն աստվածաբանական կրթության համար մեկնել է Օքսֆորդի (Անգլիա) համալսարան, որի ընթացքն ավարտել է «Քաղկեդոնի ժողովը եւ Հայ եկեղեցին» ավարտաճառի պաշտպանությամբ: Վերադարձին, 1960 թ. վերստանձնել է դպրեվանքի տեսչությունը: Գլխավորապես իր ջանքերի շնորհիվ, 1962 թ. Կիլիկիո կաթողիկոսությունը անդամ է դարձել եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի: Եպիսկոպոս է ձեռնադրվել 1964 թ., արքեպիսկոպոս՝ 1973 թ.: 1971 թ. Գարեգին եպս. առաջնորդ է ընտրվել Իրանա Հնդկաստանի անջատյալ թեմի, իսկ 1973 թ. հայրապետական պատվիրակ եւ այնուհետեւ առաջնորդ է նշանակվել Մ. Նահանգների Արեւելյան անջատյալ թեմի: 1977 թ. մայիսի 22-ին ընտրվել է Մեծի Տանն Կիլիկիո աթոռակից կաթողիկոս, Խորեն Ա-ի կենդանության օրոք: Վերջինի մահից հետո, 1983 թ. փետրվարին, գործել է Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս տիտղոսով: Անդամ է «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի: Ստորագրել է գրականաստվածաբանական բնույթի բազմաթիվ հոդվածներ, հայերեն, անգլերեն, թե ֆրանսերեն լեզուներով: Հրատարակել է բազմաթիվ հատորներ: 1995 թ. ապրիլի 4-ին ընտրվեց Ամենայն Հայոց կաթողիկոս:

ՔԱՂԱՔ

Քննարկվում են Զինապարտության մասին ՀՀ օրենքի լրացումները

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐՔ: ԳԽ ներքին գործերի եւ պաշտպանության հանձնաժողովն այսօր սկսեց քննարկել Զինապարտության մասին օրենքի լրացումները: Մինչեւ ընթացիկ շաբաթվա վերջը օրենքի հոդվածները նոր խմբագրությամբ կներկայացվեն ԳԽ նախագահությանը: Ինչպես Սնարքի թղթակցին հայտնեց հանձնաժողովի փորձագետ Բագրատ Կանայանը, նոր խմբագրված օրենքի թիվ 23 հոդվածի 3-րդ կետով ենթադրվում է ազատել զինապարտությունից հանրապետության պետական սահմանի պաշտպանության ժամանակ զոհված փախնագու միակ որդուն կամ եղբորը: Իսկ նոր խմբագրված թիվ 25 հոդվածը զինվորական ծառայության տարկետումից զրկում է բուհերի եւ տեխնիկումների այն ուսանողներին, ովքեր հեռացվել են ուսումնական հաստատությունից ուսման ցածր առաջադիմության պատճառով կամ ստիպված են եղել նույն պատճառով կուրսում կրկնակի ուսուցում անցնել: Նույն հոդվածի համաձայն՝ զինծառայություն անցնելու տարկետման իրավունք տվող ուսումնական հաստատությունների ցանկը նախօրոք հաստատում է կառավարությունը:

Անդրկովկաս է ժամանել զինվորական տեսուչների խումբը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 4 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐՔ-ԻՏԱ ՊՐԵՍ: Երկրորդ անգամ այս տարի Տարածաշրջան ժամանեց զինտեխնիկայի եւ սպառազինության առկայությունը վերահսկող տեսչական խումբը, որի գործունեությունն իրականացվում է 1992 թ. մայիսին նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների ղեկավարների ստորագրած տաշքենդյան համաձայնագրի համաձայն: Թուրքիայի, ԱՄՆ-ի եւ Դանիայի զինվորական փորձագետներից կազմված հանձնախումբն աշխատելու է Հայաստանում, Անդրկովկասի ռուսաստանյան զորախմբի թիվ 102 ռազմական հենակայանում, հաղորդում է զորախմբի մամլո կենտրոնը:

ԳԼԵՆԴԵՅԼ

Հայ համայնքը բողոքում է Բլեյանի որոշման դեմ

Լոս Անջելեսի հայ համայնքի ավելի քան 800 ներկայացուցիչներ կիրակի օրը հավաքվել էին համայնքի միացյալ եկեղեցում բողոքելու Հայաստանի կրթության նախարար Աշոտ Բլեյանի որոշման դեմ, որով հայկական դպրոցների ծրագրերից հանվում է ցեղասպանության թեման:

Մինչեւ պաշտոնական ծրագրի սկսվելը, միջոցառման մասնակիցները լսեցին հատվածներ Պարույր Սեւակի ստեղծագործություններից, որոնց նույնպես չի շրջանցել Բլեյանի գրաքննությունը:

Միջոցառումը նախաձեռնել էր Րաֆֆի Դուդակլյանը, հրավիրել՝ տնտեսագիտության պրոֆեսոր Թաթուլ Մանասերյանը, գրականագետ Ստեփան Թոփչյանը, հոգեբան Վարդգես Դողրիյանը եւ Հակոբ Մանջիկյանը: Հավաքվածներին դիմեցին նաեւ հայ համայնքի մի շարք ներկայացուցիչներ: Ներկաներին բաժանվեց եւ Վաշինգտոնում Հայաստանի դեսպանատուն ներկայացվեց Հայաստանի իշխանությունների դեմ ուղղված մի հռովարտակ: Ընթերցվեց Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին եւ Հայաստանի կառավարությանն ուղղված հեռագիր: Նշվեց, որ Հայաստանի արտաքին քաղաքականությունը Թուրքիային հաճոյանալու միտում ունի:

ԵՐԵՎԱՆ

Կ. Սոմմարուգա. «Հայաստանը փայլուն օրինակ ցույց տվեց եւ ազատեց բոլորին»

Սկիզբը էջ 1

«Ես չեմ ասում, թե Հայաստանում փախած բանտարկյալներ կան, պարզապես մենք խնդրում ենք, որ մեզ թույլ տան այցելել բոլոր արգելափակված անձանց: Դրանց մի մասը կարող է արգելափակված լինել ոչ միայն բախման, այլեւ ներքին խլրտումների պատճառով», հայտարարեց Սոմմարուգան: Նա նաեւ ավելացրեց, որ ՀՀ նախագահի եւ վարչապետի հանդիպումների ժամանակ ընդհանուր պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել, ըստ որի ԿԽՄԿ-ին հնարավորություն է տրվում այցելել բոլոր արգելափակված անձանց: ԿԽՄԿ-ի նախագահը հայտնեց, որ ըստ Ժնեւյան համաձայնագրերի, բոլոր արգելափակված անձինք պետք է գտնվեն պետության պաշտպանության ներքո, մասնավոր անձանց մոտ պատանդներ չպետք է պահվեն:

ԿԽՄԿ-ի գլխավոր նպատակն է, որ ամենուրեք Ժնեւյան համաձայնագրերի կետերը հարգվեն եւ կիրառվեն կյանքում: Կոռնելիո Սոմմարուգան հայտնեց, որ իր այցի ընթացքում ծանոթացել է Հայաստանում եւ Լեռնային Ղարաբաղում իրենց պատվիրակությունների աշխատանքներին: Ապրիլի 4-ին հանդիպումներ է ունեցել ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի, վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի եւ ԱԳ նախարար Վահան Փափազյանի հետ: Երեւանում ԿԽՄԿ-ի նախագահը հանդիպել է նաեւ ԼՂՀ ԳԽ նախագահի պաշտոնակատար Կարեն Բաբուրյանի հետ: Ապրիլի 5-ին նա կմասնակցի Հայաստանի հյուսիսարեւելյան շրջաններում մարդասիրական օգնության բաշխմանը: Օգնության ծրագրի իրականացումը կազմակերպել են Հայկական կարմիր խաչի ընկերությունը եւ Ամերիկյան կարմիր խաչը՝ ԿԽՄԿ-ի հովանու ներքո:

Կ. Սոմմարուգան հայտնեց, որ Հայաստանի ղեկավարության հետ հանդիպումների ժամանակ քննարկվել են ԿԽՄԿ-ի գործունեությանը, ռազմագերիների տեղափոխությանը առնչվող հարցեր: Քննարկվել է նաեւ մարդասիրական օգնության հարցը, որը բաշխվում է Հայաստանում, Լեռնային Ղարաբաղում եւ Ադրբեջանում: Հանդիպումների ընթացքում շոշափվել է նաեւ Միջազգային մարդասիրական օրենքի Ժնեւյան համաձայնագրի կետերի՝ տեղական օրենսգրքերի մեջ ընդգրկելու, ինչպես նաեւ այդ օրենքի լուսաբանման հետ կապված հարցեր: ՀՀ ԱԳ նախարար Վ. Փափազյանի հետ քննարկվել է նաեւ Ժնեւում Կարմիր խաչի եւ Կարմիր մահիկի միջազգային կոնֆերանսին Հայաստանի մասնակցության հարցը: ՀՀ ԱԳ նախարարը հայտնել է, որ Հայաստանը ոչ միայն ակտիվորեն կմասնակցի, այլ նաեւ ինքն էլ կպատրաստվի այդ կոնֆերանսի անցկացմանը:

ԿԽՄԿ նախագահը կայցելի նաեւ Վրաստան եւ Ադրբեջան: ՆՏ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է 6 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ ձեւավորումը ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային ցանցածը
«Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԵՐԿԻՐ-ԱՊՀ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Նստաշրջանը՝ երրորդ փորձից

Այսօր, հավանաբար, կարող է սկսել աշխատանքը Երեւանի քաղխորհրդի առաջին գումարման ութերորդ նստաշրջանը: Օրակարգում են մայրաքաղաքի կարգավիճակի, բյուջեի, 1995 թ. սոցիալ տնտեսական զարգացման ծրագրի, գինանշանի հաստատման, ինչպես նաեւ առօրինի շինարարության հարցերը: Նախատեսված է նաեւ ընթերցել քաղխորհրդի գործկոմի հաշվետվությունը 1994 թ. աշխատանքների մասին: Նստաշրջանը նախատեսված էր սկսել մարտի 28-ին, սակայն հետաձգվեց մինչեւ ապրիլի 4-ը: Հիմնական պատճառաբանումն էր, որ ՀՀ Գնն հանրապետության բյուջեն հաստատեց միայն մարտի 27-ին, ուստի եւ «բնականաբար ձեւական բնույթ կկրեր» (Գագիկ Բաղդասարյան) մայրաքաղաքի բյուջեի քննարկումը: Ապրիլի 4-ին նստաշրջանը չբացվեց, այս անգամ քվորումի բացակայության պատճառով: Այնուամենայնիվ, քաղաքապետի վկայությամբ՝ «նախագահությունն ու հանձնաժողովները լավագույնս պատրաստ են» վերոհիշյալ բոլոր հարցերի քննարկմանը: Ակնարկվում է կառծիքների առավել բուռն փոխանակում հօգուտ Երեւանի կարգավիճակի շուրջ:

Ինչպես հայտնի է, ՀՀ ԳԽ սահմանադրական հանձնաժողովի հաստատած, տեղական ինքնակառավարմանը վերաբերող օրինագիծը չի տեսնում ոչ մի անհրաժեշտություն քաղաքային խորհրդի եւ ինքնուրույն բյուջեի գոյության մեջ: (Համաձայն այդ օրինագծի՝ Երեւանը բաժանվելու է համայնքների, որոնք էլ իրականացնելու են իրենց տարածքների կառավարումը): Այս հարցի առնչությամբ քաղխորհրդի նախագահությունը եւ պատգամավորական առանձին խմբակցություններ արդեն պատրաստել են իրենց տարբերակները:

Ս. Դ.

ԱՇՏԱՐԱԿ

Մանչեստրի հայկական դպրոցի նվերը

Լավ նվեր ստացան Աշտարակի շրջանի Կարբի գյուղի ութամյա դպրոցի աշակերտները եւ դասատուները: Ապրիլի 4-ին գյուղական խորհրդում տեղի ունեցավ Անգլիայից ստացված նվերների բաշխումը դպրոցի աշակերտներին եւ ուսուցիչներին: Նվերները ուղարկվել էին Ջաստինի տոնի առթիվ: Դրանք ուղարկել էր Մանչեստր քաղաքի հայկական կիրակնօրյա դպրոցը: Երեխաներին բաժանվեցին գրենական պիտույքներ, մանկական սնունդ, օճառ-մածուկ: Իր խոսքում գյուղխորհրդի նախագահ Հայկազ Տեր-Գրիգորյանը ուղարկված նվերների համար շնորհակալություն հայտնեց Մանչեստր քաղաքի հայկական կիրակնօրյա դպրոցի բոլոր ներկայացուցիչներին եւ անձամբ այդ դպրոցի տնօրեն Գառնիկ Թորոսյանին, որոնք աջակցություն են ցուցաբերել եւ օգնություն ցույց տվել հանրապետության համար ծանր այս ժամանակներում:

Հայկազ Տեր-Գրիգորյանը նշեց, որ արդեն երրորդ անգամն է, ինչ իրենք օգնություն են ստանում Մանչեստրից: Մանչեստրի կիրակնօրյա դպրոցի տնօրինության հետ բարեկամական կապերի շնորհիվ շփումներ են հաստատվում առաջիկա գործունեության համար:

Ռ. Գ.

■ *ՀՀ կառավարության լրատվական կենտրոնից տեղեկացրին, որ հաց թխող ձեռնարկությունների կողմից հացի արտադրությունից գոյացած փաստացի շահույթից 10 տոկոս շահութաբերության մակարդակը գերազանցող գումարները մուծվում են հանրապետական բյուջե, իսկ փաստացի կրած վնասի փոխհատուցումը կատարվում է հանրապետական բյուջեի միջոցների հաշվին: Յուրաքանչյուր 1 տ հացի իրացումից ստացված հասույթից 47000 դրամը մուծվում է հանրապետական բյուջե:*

«ԱՊՀ երկրների համար կարճաժամկետ հեռանկարները ոչ այնքան լավատեսական եւ ավելի անորոշ են, քան Արեւելյան Եվրոպայի համար», այս եզրակացությանն են հանգել Եվրոպայի տնտեսական հանձնաժողովի փորձագետները: Ապրիլի 4-ին Ժնեւում հրապարակված զեկուցագրում նրանք ընդգծում են, որ ԱՊՀ հանրապետությունների մեծ մասում ապրում է տնտեսության հետագա վատթարացում: Առանձնապես ծանր է իրադրությունը հակամարտությունների հետ-

ևանքով տուժած հանրապետություններում:

Անցումային էկոնոմիկայի երկրների մեծամասնությունը, ասվում է հետազոտության մեջ, անցած տարին ավարտել է համախառն ներքին արտադրանքի աճի 2.5-5-տոկոսանոց ցուցանիշներով: Միանգամայն այլ պատկեր է Ռուսաստանում, որտեղ նշված է 15-տոկոսանոց անկում: ԱՊՀ գծով զարգացման երկրների մեծամասնությունում արտադրության անկումն ավելի բարձր է:

Ամփոփելով Ռուսաստանում բարեփոխումների մի քանի տարվա արդյունքները փորձագետները ուշադրություն են հրավիրել երկրում իրականացվող «ցիկլային» քաղաքականության հիմնազրկության վրա: Յուրաքանչյուր տարվա հունվարին գնաճի սանձահարման խիստ միջոցները սովորաբար զարնում վերջին տեղը զիջում էին «կառավարության վճռականության թուլացմանը»: Աշնան սկզբին տեղի էր ունենում հրաժարում «դրամավարկային նպատակներից», ընկնում էր ռուբլու փոխարժեքը, սաստկանում էր գնաճը եւ ավելանում բյուջեի դեֆիցիտը:

«Անհանգստության շատ պատճառներ կան, որ այս տարի եւս Ռուսաստանի ծրագիրը կարող է նպատակներին չհասնել», արձանագրում են նրանք:

«Ռուսաստանի ժողովուրդը, ինչպես երեւում է, պարենային ապահովման մակարդակը իրական սպառնալիք է դարձել բնակչության գոյատեւման համար»: Ապրիլի 3-ին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցի հետ զրուցելիս այս տեսակետն է հայտնել Դաշնության խորհրդի ագրարային քաղաքականության կոմիտեի նախագահ Վլադիսլավ Զվյագինսկին:

ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄ

ԱՊՀ երկրներում ապրում է տնտեսության հետագա վատթարացում

Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, ի հաստատումն նա բերել է թվեր եւ փաստեր, որոնք վկայում են հիմնական սննդամթերքների սպառման կտրուկ նվազման մասին: Նրա տվյալների համաձայն, ռուսաստանցիները չեն ուտում հենց այն սննդամթերքը, որոնք պարունակում են սպիտակուց եւ վիտամիններ: Սննդաբաժնում սպիտակուցի դեֆիցիտը կազմում է 26, իսկ վիտամինները 50 տոկոս»: Սակայն զածր մակարդակը անհետ չի անցնի: Մարդկանց առողջությունը խիստ վատացել է, ժառանգական օրգանների հիվանդությունների մակարդակը ավելացել է 23, վարակիչ հիվանդությունների 14, տուբերկուլյոզինը 14 տոկոսով, դիֆթերիայինը 2.2 անգամ: 1994 թ. Ռուսաստանում մահացությունն ամբողջությամբ վերցված 1.7 անգամ գերազանցել է ծնելիությանը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՉԵՉՆԻԱ

Դուդաեւը ժխտում է Շալիի եւ Գուդերմեսի անկումը

ՄՈՍԿՎԱ, 4 ԱՊՐԻԼ, ՆԵԳԱ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Չեչնիայի նախագահ Ջոհար Դուդաեւի մամլո ծառայությունը կտրականապես ժխտում է ռուսական բանակի վերջին հաջողությունների փաստերը: Չեչենական կողմի վարկածի համաձայն, Գուդերմեսում եւ Շալիում այսօր մարտերը դեռ շարունակվում են եւ, ինչպես հայտարարեց Մոսկվայում «Չեչենպրեսի» թղթակիցը, «դեռ հայտնի չէ, թե ով կասի վերջին խոսքը»:

Պաշտոնական Գրոզնիի ներկայացուցիչը Մոսկվայում «Նեգայի» թղթակցին հայտնեց, որ նախագահ Դուդաեւը զուրցակել է «ռուս զինվորականների դժոխային ծրագիրը», որի նպատակն է Չեչնիան բաժանել հյուսիսային եւ հարավային մասերի: Ուստի Դուդաեւը որոշել է թույլ չտալ ռուսական զորքերի ճակատի հոծ գծի ստեղծում:

Չեչնիայի պաշտպանության գլխավոր շտաբի հետախուզական ծառայության տվյալների համաձայն, ռուսական հրամանատարությունը համառորեն փորձում է Բորիս Ելցինի թույլտվությունն ստանալ զրահային եւ ուղղաթիռային օդուժ կիրառելու համար, քանզի առանց դրա անհնար է շուտափույթ ավարտել ռազմական գործողությունները:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ռուցկոյը վտանգավոր հակառակորդ Ելցինի համար

«Նեզավիսիմայա գազետա» թերթը ապրիլի 4-ի իր նյութերից մեկը նվիրել է Ալեքսանդր Ռուցկոյին: Թերթը նրան համարում է Բորիս Ելցինի «ամենավտանգավոր հակառակորդներից մեկը»: Ալեքսանդր Ռուցկոյը սկսել է նախընտրական մարաթոնը եւ նախանշել է դրա ծրագիրը: Ամենայն հավանականությամբ, գրում է թերթը, այն կհիմնվի խիստ ազգայնականության եւ հակակոմունիզմի վրա: Ռուցկոյը համոզված է, որ «ապագա Ռուսաստանի հիմքը պետք է կազմի վելիկոռուսների, բելոռուսների եւ մալոռուսների միավորումը, պետության ներքին կառուցվածքը պետք է լինի միացյալ»: Այս արտահայտությունները բերված են «Դերժավա» սոցիալ-հայրենասիրական շարժման համագումարում Ռուցկոյի զեկուցումից, որի կողմից էլ նա որպես թեկնածու պետք է փվեարկվի նախագահի պաշտոնի համար:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Կովկասը չի կարելի բաժանել

Վլադիկավկազում Կովկասի [illegible] վարների հանդիպում անցկացնելու օգտին է արտահայտվել ապրիլի 4-ին Հյուսիսային Օսիայի նախագահ Ախսարբեկ Գալազովը: Ես գտնում եմ, որ Կովկասը չի կարելի բաժանել, այդ տարածաշրջանը միշտ ընկալվել է որպես միասնական տնտեսական, քաղաքական եւ մշակութային տարածություն, նշել է Գալազովը, ելույթ ունենալով հանրապետական հեռուստատեսությամբ: «Անհրաժեշտ է վերականգնել այն, ինչ կուտակվել էր դարերի ընթացքում, դրանից կշահեն բոլոր ժողովուրդները», ընդգծել է նա:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ղազախստան. Ստեղծվում է ազգային քաղաքականության կոմիտե

Միասնական պետական ազգային քաղաքականության իրականացման ու հանրապետությունում գործածվող բոլոր լեզուների նկատմամբ իրավական երաշխիքներ եւ հարգալից վերաբերմունք ապահովելու նպատակով նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւի ապրիլի 3-ի հրամանագրով Ղազախստանում ստեղծվում է ազգային քաղաքականության պետական կոմիտե: Տեղական դիտորդները հույս են, որ նորաստեղծ կոմիտեն կկարողանա ժամանակին լուծել սուր հիմնախնդիրները հանրապետությունում բնակվող 102 էթնոսների ներկայացուցիչների ազգամիջյան հարաբերություններում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՂԱՐԱԲԱՂ

Յորգ Չեգերաս. «Արցախցի տղան» միշտ ինձ հետ է ...

Նրա գեղեցիկ, բախծոտ աչքերը ասես կենդանի հանդիմանություն են, ասում է Յորգ Չեգերասը, երկար նայելով լուսանկարին, անունը ոչ մի կերպ չի մնում հիշողությանս մեջ, բայց մյուս այցելության ժամանակ անպայման գրի կառնեմ, որ հիշեմ»: Այդ լուսանկարը նա արել էր դեռ առաջին այցելության ժամանակ, Ղարաբաղի Բարինտակ գյուղում, 1993-ին...

Յորգ Չեգերասը երեսուներեք տարեկան է: Ծնվել է արեւմտագերմանական Հեսսեն քաղաքում, հիմնավոր կրթություն ստացել (մասնագիտությամբ՝ ֆիզիոթերապեւտ), բայց ունենալով աշխատանքի անցնելու լավագույն առաջարկներ, այնուամենայնիվ, որոշել է ծանոթանալ «խորհրդավոր ու հանելուկային» ԽՍՀՄ-ի հոգեւոր արժեքներին: Սկզբում տեղափոխվել է Բեռլին, ապա Մոսկվա: Այստեղ նա ընդունվել է բուհ, յուրացրել լեզուն եւ երջագայել երկրում: Եղել է Լիտվայում, միջէթնիկական հանրապետություններում, Ռուսաստանի որոշ երջաններում: Նրա աչքերի առաջ տեղի ունեցան այն պատմական իրադարձությունները, որ հանգեցրին ԽՍՀՄ փլուզման: Բայց Յորգն ասես արդեն կապել էր իր ճակատագիրն այն մարդկանց հետ, որոնց հետ հասցրել էր ծանոթանալ, մտերմանալ, սիրել: Հենց այդ մարդկանց միջոցով, 1992-ից Յորգը սկսեց հետաքրքրվել Հայաստանի եւ Արցախի ճակատագրով:

Յորգը մեծահարուստ չէ, համեստ հնարավորություններ ունեցող ընտանիքից է եւ միայն վերջերս է Մոսկվայում սկսել զբաղվել ձեռնարկչական գործունեությամբ: Առաջին անգամ Հայաստան եւ Արցախ գալու համար մեկնել էր Բեռլին, հանգանակություն կազմակերպել իր բարեկամների եւ ընկերների շրջանում: Հավաքած գումարը գանկանում էր անձամբ բաժանել մարդկանց: Եւ չնայած Ղարաբաղում պատերազմ էր, նա համարձակորեն մեկնեց Ստեփանակերտ, եղավ Շուշիում, Բարինտակում: Զոհված ազատամարտիկների շատ ղարաբաղյան ընտանիքներում, այն ծանր օրերին, մեծագույն շնորհակալությամբ ընդունեցին Յորգին եւ նրա օգնությունը:

«Ճիշտն ասած, սարսափելի էր, պատմում է Յորգը, Ստեփանակերտ գնալիս տանում էին 17 անյա զոհված ազատամարտիկի դիակը: Մեզ հետ էր նրա մայրը՝ քարացած վշտի մարմնացում: Բայց երբ տեղ հասանք եւ լսելի եղան արցունքախառն հրեշտակի կրակոցները՝ նա կրծքս խոնարհով դիմեց ինձ: Հետո ինձ բացատրեցին, որ նա ուզում է, որ երբ ես վերադառնամ՝ պատմեմ մարդկանց ճշմարտությունը ... Ա մենակարեւորը մարդիկ էին, լուռ, մռայլ, ինքնամփոփ ... Բայց երբ մի փոքր զրուցում էինք, հասկանում էի, որ նրանց ազատ ապրելու ցանկությունը ոչ ոք չի կարող կոտրել»:

Հաջորդ՝ 1994-ին, Յորգը Ստեփանակերտ մեկնեց դեղամիջոցների զ[illegible] բեռնաթափանակով: Բոլորը գնվել էր Բեռլինում եւ Մոսկվայում՝ դարձյալ հանգանակված միջոցներով: Ղարաբաղում նրան արդեն ճանաչում էին, բարեւում էին, տուն հրավիրում: «Ժողովուրդը շատ է փոխվել, արձանագրեց Յորգը՝ Ստեփանակերտից, հարկավոր է մտածել տնտեսությունը վերականգնելու մասին»: Զարմանալի էր դա լսել այն օրերին: Յորգի Ստեփանակերտում գտնվելու ընթացքում, ինքնաթիռները մի քանի անգամ ռմբակոծել էին քաղաքը՝ ավերածություններ ու զոհեր պատճառել: Նա համոզված էր, որ պատերազմը շուտով կավարտվի (քանի որ հնարավոր չէ հաղթել Արցախի ժողովրդին) եւ արդեն մտածում էր ավերված տնտեսության մասին ...

Մի քանի օր առաջ, վերադառնալով Ստեփանակերտից, նա պատմում էր իր հանդիպումների եւ պայմանավորվածությունների մասին. եղել էր զորամասում, մեծ ֆերմայում, կ[illegible]ի եւ կոնդենսատորների գործարաններում, ծանոթացել արտադրությանը, ցուցանմուշներ վերցրել, հանդիպել եւ մի շարք գործնական առաջարկներ քննարկել փոխվարչապետ միայն Պողոսյանի հետ: Հատկապես հիացած էր լեռնային Բոլսի արտադրությամբ եւ հաստատակամությամբ, որի հետ առիթ էր ունեցել հանդիպել եւ զրուցել Ստեփանակերտում:

Յորգ Չեգերասը Ղարաբաղում

Յորգը բազմաթիվ նոր մտահղացումներ ունի: Նա ցանկանում է օգնել տեխնիկումային տարածաշրջանի ուսանողներին գերմաներենի ավելի կատարյալ ծաներ ձեռք բերելու գործում, Բեռլինում գործող հայ-գերմանական բարեկամության ընկերության միջոցով աշխուժացնել Երեւան-Բեռլին մշակութային կապերը, Մոսկվայի գործարարներին շահագրգռել ներդրումներ անել Ղարաբաղի եւ Հայաստանի գյուղատնտեսական արտադրանքի վերամշակման բնագավառում ... «Լավատես ես, Յորգ», ասում եմ, այդ գործերից գոնե մեկը հասցրու ավարտին» «Բոլոր այդ գործերով զբաղվելը դժվար է, պատասխանեց նա ուրախ ժպտալով, բայց կարող եմ իրար հետ կապել բոլոր անհրաժեշտ մարդկանց: Իսկ լավատեսություն սովորել եմ նաեւ ձեզնից: Կհավատա՞ս, եղել եմ տարբեր հանրապետություններում, բայց ոչ մի տեղ չեմ հանդիպել այնպիսի լավատեսության եւ հումորի, ինչպիսին հա[illegible]ն ունեն: Համոզված եմ, որ առաջիկում դուք էլ հաղթահարելու դժվարություններ»:

Ն. Օ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Եղեռն 80

ԱՄՆ-ի թրքական դեսպանատունը սխալմամբ 'ցեղասպանութեան մասին ինքնաբացայայտող յիշատակագիր մը կ'ուղարկէ

ՅԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆԵԱՆ

Վերջերս բարձրօրէն յարգուած ակադեմական պարբերաթերթ մը հրատարակեց գայթակղեցուցիչ պատմութիւն մը ամերիկացի «պատմաբանի» մը մասին, որ իր աշխատավարձը կը ստանայ թրքական կառավարութենէն Հայկական ցեղասպանութեան ուրացման արշաւին իր ծառայութեան համար:

Ողջակիզման (Holocaust) եւ Ցեղասպանութեան ուսումնասիրութիւններու պարբերաթերթը կը հրատարակուի Նիւ Եորքի մէջ, Օքսֆորդ համալսարանի տպարանին կողմէ, համագործակցութեամբ Միացեալ Նահանգներու Հրէական Ողջակիզման յիշատակի թանգարանին:

1995ի գարնան պարբերաթերթի գլխաւոր յօդուածը մակագրուած է «Կոչումի [illegible] պատմագիտութիւնը եւ Հայկական ցեղասպանութեան ուրացումը», հեղինակութեամբ երեք անուանի գիտնականներու. պրոֆ. Ռոճըր Ձ. Սմիթ, որ կը դասաւանդէ ցեղասպանութեան համեմատական ուսումնասիրութիւն ԱՄՆ-ի Ուիլիամ եւ Մերի Քոլէջը, Վիրջինիա, Էրիք Մարկուսըն, Մինեսոթայի նահանգի Սաութվեսթ համալսարանի ընկերաբանութեան դասախօս, եւ Ռոպըրթ Ջ. Լիֆթըն, առաջ դասախօս հոգեբանութեան եւ հոգեբուժութեան, Ջոն Ջէյ Քոլէջի եւ Նիւ Եորք քաղաքի շրջանաւարտս կեդրոն համալսարանի: Երեքն ալ լայնածաւալ գրութիւններ գրած են Հայկական ցեղասպանութեան եւ Հրէական Ողջակիզման մասին:

22 էջնոց յօդուածը կը սկսի հետեւեալ ամփոփումով. «Այս յօդուածը կը քննէ 1915-17ի Հայկական ցեղասպանութիւնը ուրանալու թրքական ջանքերը, մասնաւորաբար երեւան կը հանէ կարգադրութիւն մը, որուն համաձայն թրքական կառավարութիւնը նիւթական աջակցութիւն կը կատարէ Միացեալ Նահանգներէն ներս գտնուող այսպէս կոչուած ուսումնասիրութեան կեդրոնի մը, որ իր կարգին պատմաբանի մը ամսականը կը վճարէ, ծառայելու համար այդ կառավարութեան կողմէ Հայկական ցեղասպանութեան գիրերու վարկաբեկման աշխատանքին: Հայկական ցեղասպանութեան շարք մը թրքական ուրացման ջանքերու կարճ [illegible] մը վերջ, երեք փաստաթուղթեր ներկայացուած են ամբողջութեամբ: Փաստաթուղթերն են նամակ մը գրուած Ռոպըրթ Ջ. Լիֆթընի, Միացեալ Նահանգներու թրքական դեսպանին կողմէ, եւ երկու փաստաթուղթեր, որոնք սխալմամբ ղրկուած էին այդ նամակին հետ, յուշագիր մը գրուած թուրք դեսպանին, եւ առաջարկ նամակ մը, որ դեսպանը ստորագրէ եւ ուղարկէ Լիֆթընին»:

Անսովոր բայց լուրջ սխալ մը գործած է թրքական դեսպանատունը ներփակած ըլլալով գաղտնի յուշագիր մը ուղղուած թուրք դեսպանին եւ ուղարկած վերոյիշեալ երեք յօդուածագիրներէն մէկուն՝ նսեմացնելու համար իր գիրքերէն մէկուն մէջ Հայկական ցեղասպանութեան նշումը:

Վստահ եմ, որ այս ամօթալի դէպքը իր անդրադարձները պիտի ունենայ այն անհատներուն վրայ, որոնք մասնակից էին ասոր, սկսելով պաշտօնազրկումէն թրքական դեսպանատան այն պաշտօնեային, որ սխալմամբ այդ գաղտնի փաստաթուղթերը ուղարկած էր:

Երբ այս գայթակղութիւնը հրատարակուի թրքական մամուլի մէջ, դեսպանը կրնայ իր պաշտօնը կորսնցնել, որովհետեւ բացայայտ եղաւ թրքական կառավարութեան կողմէ Հայկական ցեղասպանութեան ուրացման եւ փաստերու վերացման գաղտնի աշխատանքին մասին:

Այս յայտնաբերութենէն գլխաւոր վնասուողը պիտի ըլլայ դոկտ. Հիթ Լոուրի, թուրք դեսպանին ուղղուած գաղտնի կարծեցեալ յուշագրին հեղինակը, որ դեսպանատան պահանջքին հիման վրայ խորհուրդ կուտար դիւանագէտին, թէ ինչպէս կրնայ վարկաբեկել դասախօսը, որ փաստացիօրէն գրած էր Հայկական ցեղասպանութեան մասին: Դոկտ. Լոուրի, Եու Սի Էլ Էյի մէջ աշակերտած է փաստաբան դոկտ. Սթանֆըրտ Շոուին եւ տնօրէնն էր Ինսթիթիւթի Թրքական ուսումնասիրութիւններու կեդրոնին, 1982էն մինչեւ 1994: Անցեալ տարի Փրինսթըն համալսարանի թրքական ուսումնասիրութիւններու «Աթաթիւրք» ամպիոնի վարիչը դարձաւ: Թրքական կառավարութիւնը տրամադրած էր 1.5 միլիոն դոլար այդ ամպիոնին եւ 3 միլիոն դոլար թրքական հիմնարկին:

Պատճառը, որ դոկտ. Լոուրին պիտի ըլլայ ամենաշատ կորսնցնողը այս յայտնաբերութենէն այն է, թէ ինք տարիներ ի վեր կը վարկաբեկէր Հայկական ցեղասպանութեան փաստերը, պահպանած «առարկայական պատմաբանի» դիմակին տակ:

Մօտ 10 տարիներ առաջ յօդուած մը գրած էի, որ ցոյց կուտայի, թէ դոկտ. Լոուրի ետեւն էր Հայկական ցեղասպանութեան ուրացման վճարովի ծանուցումներուն, որոնք հրատարակուեցան ամերիկեան մամուլի մէջ: Ան այնքան զայրացած էր, որ զայրոյթով լեցուն նամակ ղրկած էր, որուն մէջ կը սպառնար դատ բանալ դէմս զինք վարկաբեկած ըլլալուս համար: Ան նեղացած էր, որ զինք «հակահայ» կոչած էի: Հաւանաբար կը նախընտրէր, որ զինք կոչէի «թրքասէր»: Դոկտ. Լոուրիի զայրանալուն բուն պատճառը հրատարակելս էր այն բոլոր դոկտորներուն անունները եւ գումարները, որ ստացած էին Թրքական ուսումնասիրութիւններու հիմնարկէն: Զուգադիպութեամբ մը, Հայկական ցեղասպանութեան թրքական ուրացումի վճարովի ծանուցումները ստորագրող դոկտորներուն մեծամասնութիւնը մաս կը կազմէր այդ հրատարակուած ցանկին:

Դոկտ. Լոուրի պահանջեց, որ 5 էջնոց յետկոչում մը հրատարակեմ: Անշուշտ մերժեցի:

Ինչ որ ինծի համար յայտնի էր այն ատեն, հիմա յայտնի եղաւ ամբողջ աշխարհին, շնորհիւ թրքական դեսպանատան անճարակութեան, սխալմամբ պրոֆ. Լիֆթընի ղրկած ըլլալով [illegible] փաստը:

Դոկտ. Լոուրի, սեպտեմբեր 26, 1990ի իր գաղտնի յուշագրին մէջ, որ ղրկած էր դեսպան Նուզհէթ Քանտեմիրի, կը գրէ հետեւեալը. «Ձեր պաշտօնավարութեան օրերուն Հիւլէթ Փաքարտ-ի կողմէ փոխանցուած, ձեր խնդրանքին համաձայն գտայ եւ կարդացի Լիֆթընի «Նացի բժիշկները», նպատակ ունենալով առաջարկ նամակ մը խմբագրել, որ ձեր ստորագրութեամբ ուղարկուի հեղինակին»:

Այս յայտնաբերութեան կարեւորութիւնը այն է, թէ ինչպէս «անկախ» հիմնարկի մը մէջ, ակադեմական գործունէութեան դիմակին տակ, մեր տուրքերու եւ հարկերու մասնակի օգնութեամբ, այս հիմնարկին գործադիր տնօրէնը իրականութեան մէջ կը ծառայէ թրքական կառավարութեան որպէս խորհրդատու, թէ ինչպէս պէտք է ուրանալ Հայկական ցեղասպանութիւնը:

Հիմնարկը տուրքէ զերծ հաստատութիւն մըն է: Այս կը նշանակէ, թէ տուրքէ զերծ նուիրատուութիւնները, որ կը կատարեն ամերիկեան զինամթերք արտադրող ընկերութիւնները, ինչպէս Ջեներըլ Դայնամիքս եւ Ուեսթինգհաուս, իրականութեան մէջ կը ֆինանսաւորեն Հայկական ցեղասպանութեան ուրացումը:

Ունենալով դոկտ. Հիթ Լոուրիին երկու փաստաթուղթեր, մին գաղտնի, իսկ միւսը հանրութեան համար, ասիկա մեզի կ'ընծայէ բացառիկ առիթ մը բաղդատելու իր իսկական համոզումները իր հրատարակած գրութիւններուն հետ:

Իր պաշտօնական առաջարկ նամակին մէջ, որ թուրք դեսպանը ստորագրեց եւ ուղարկեց պրոֆ. Լիֆթընի, Լոուրի կասկածի կ'ենթարկէ Ցեղասպանութեան իրողութիւնը, զայն նկարագրելով իբրեւ «այսպէս կոչուած Հայկական ցեղասպանութիւնը, որ կարծեցեալ կերպով գործադրուած ըլլայ Օսմանեան թուրքերու կողմէ…»:

Սակայն, իր գաղտնի յուշագրին մէջ, ուղղուած դեսպանին, իր ուրացումը կը դիմակազերծէ: Յուշագիրը կը սկսի զգուշօրէն, մատնանշելով «այսպէս կոչուած Հայկական ցեղասպանութիւնը», սակայն անկէ ետք կը գործածէ Հայկական ցեղասպանութիւն բառերը առանց չակերտներու կամ միջանկեալ որակումներու:

Լոուրի պիտի չժխտէր Հայկական ցեղասպանութիւնը որպէս իրողութիւն, այն ալ գրաւոր, մասնաւորաբար թուրք դեսպանին, եթէ ինք եւ դեսպանը իրենց բազմաթիւ առանձին հանդիպումներուն ընթացքին իրարու խոստովանած չըլլային ճշգրտութիւնը Հայկական ցեղասպանութեան որպէս պատմական իրողութեան: Այսպէս, Լոուրի պիտի չհամարձակէր վիրաւորել այն ձեռքը, որ զինք կը կերակրէ: Ուրիշ խօսքով, երկուքն ալ, Լոուրի եւ դեսպանը, Հայկական ցեղասպանութեան մասին իրենց հանրային յայտարարութիւններուն մէջ պարզապէս ուրացողի դեր կը խաղան, որպէսզի հետապնդեն իրենց անձնական շահերը եւ կամ պաշտօնի բարելաւումը:

Մինչդեռ թուրք մը, անկէ դեսպան մը, կրնայ իր ժողովուրդի ոճիրները խոստովանիլ մղուած կոյր պաշտպանողութենէ եւ ազգայնամոլութենէ, ոչ-թուրք մը, որ իր հանրային յայտարարութիւններուն ընթացքին կը յաւակնի ըլլալ «առարկայական պատմաբան», երբ մերկացուի, կը դառնայ ակադեմական հաստատութեան ծիծաղի առարկայ:

Վերադառնալով իր յուշագրին, պրոֆ. Լիֆթընի 561 էջնոց մեծածաւալ գիրքը կարդալէ վերջ, Լոուրի ջանութեամբ դեսպանին կ'իմացնէ, թէ Հայկական ցեղասպանութեան մասին երեք վերագրութիւններ գտած է, որոնք հիմնուած են պրոֆ. Վահագն Տատրեանի Հայկական ցեղասպանութիւնը փաստող գիտական ուսումնասիրութիւններուն վրայ: Ան կը յիշեցնէ դեսպանին, թէ ինք «մանրամասն յուշագրեր» գրած է դեսպանատան «անցեալ տարիներուն» պրոֆ. Տատրեանի իւրաքանչիւր յօդուածի մասին: Ան այսպիսով կը բացայայտէ իր երկար ժամանակուայ գործօն մասնակցութիւնը թրքական կառավարութեան Հայկական ցեղասպանութեան ուրացման արշաւին:

Մեծապէս յուսախաբուած ըլլալով, որ [illegible] բառերը, Լոուրի կը խնդրէ դեսպանէն, որ իր կառավարութեան թախանձէ, որպէսզի արագօրէն վարկաբեկեն պրոֆ. Տատրեանի եւ ուրիշներու գործերը:

«Ես ուժգնօրէն կը յանձնարարեմ, որ Անգարայի ցոյց տրուի, թէ Լիֆթընի գիրքը արդիւնքն է պրոֆ. Տատրեանի յօդուածներուն, ինչպէս նաեւ Ձէյնի եւ Քափլըրի գիրքերուն ժամանակին պատասխանելու թրքական ձախողութեան», հակառակ անոր, որ «այս հարցը շարունակաբար մտահոգած է բերանացի եւ գրաւոր ԽԱՍՏԱՆԿԱՐԱՑԻ, սակայն մենք չենք տեսած նոյնիսկ մէկ յօդուած [illegible] մը, որ պատասխանէ ՏԱՏՐԵԱՆին կամ միւսներէն ոեւէ մէկուն»:

Լոուրի սովորականէ աւելի պաշտօնավարութիւնը կը յայտնէ, հակառակ ըլլալով Հայկական ցեղասպանութեան փաստերուն, միայն երբ իր [illegible]:

Ան կը յայտնէ, թէ ինքզինք լրիւ թրքական կառավարութեան ծառայութեան տակ դրած է: Ան ոչ միայն նեցուկ կը կանգնի թրքական ուրացումներուն, այլ ինքզինք կը նկատէ կարեւոր մէկ մասը, նոյնիսկ պարագլուխը այդ կառավարութեան ուրացման արշաւին:

Իր յուշագիրը կ'օգտագործէ այնպիսի բառեր «Ինչ որ մենք (կամ եւ բարերը) կը դիմակալենք հոս. (...) մեր գլխաւոր հարցը ոչ թէ Լիֆթընն է, այլ այն ուսումնասիրութիւնները, որոնց վրայ ինք կը յենի (...) մենք պէտք է ունենանք մեր հեղինակութիւնները (...) Մենք տակաւին չենք տեսած»: Ոեւէ անկողմնակալ ուսումնասիրող այսպիսի բառեր պիտի չգործածէր եւ ինքզինք կոչէր առարկայական, երբ ներքաշուած ըլլար, թէ թրքական դեսպանատան [illegible] կը տեսնէր իր գործերը:

Վերադառնալով Լոուրիի պաշտօնական առաջարկ նամակին, դեսպանը զայն վերամեքենագրել տուած էր թրքական դեսպանատան պաշտօնական թուղթի վրայ եւ ստորագրելով ուղարկած պրոֆ. Լիֆթընին, գրեթէ առանց փոփոխութեան:

Նկատեցի որ Լոուրի [illegible] խոստովանութիւն մը ունի, քան դեսպանը: Մինչ Լոուրիի նամակին մէջ պրոֆ. Տատրեանի առաջին անունը (Վահագն) ճշգրտօրէն գրուած էր, դեսպանի նամակին մէջ ան չարափոխուած էր Վազգէնի: Անունները եւ փաստերը չարափոխելով այնքան բնական է թրքական դեսպանատան համար, որ թերեւս [illegible] կարողութիւնները:

Լոուրիի առաջարկ նամակը փաստօրէն պատրաստուած գործ մըն է, որ «ցնցում» կ'արտայայտէ Ողջակիզման մասին գրուած 561 էջնոց գրքի մէջ գտնուող «այսպէս կոչուած Հայկական ցեղասպանութեան» յիշատակութիւններուն համար:

Ան կը դատապարտէ պրոֆ. Լիֆթընը, որ կը յենի այս հեղինակներու վրայ, «որոնք երբեք չեն յենիր սկզբնական աղբիւրներու վրայ իրենց գրուածքներուն մէջ»: Այս ալ ուրիշ խեղաթիւրում մըն է, մասնաւորաբար պրոֆ. Տատրեանի գործերու պարագային, որոնք մեծ մասամբ հիմնուած են սկզբնական աղբիւրներու եւ արխիւային նիւթերու վրայ: Լոուրի անամօթաբար այս երեք հեղինակները կ'անուանէ «կանխակալ երկրորդական աղբիւրներ»:

Որպէսզի սեպ մը խրէ Հրէական ողջակիզման եւ Հայկական ցեղասպանութեան միջեւ, Լոուրի թուրք դեսպանին անունով պրոֆ. Լիֆթընին կ'ըսէ. «Մասնաւորաբար մտահոգիչ է տեսնել հայկական քարոզչական ողբերգութիւն մը հանդիսացող Ողջակիզման նիւթի մէջ խուժած ուսումնասիրող մը, որ իր մասնագիտական ծիրէն դուրս աղբիւրներ կը նշէ անհոգ կերպով»:

Ան կը շարունակէ-այս մէկը դժուար է կլլել-կ'ամբաստանէ պրոֆ. Լիֆթընը թրքական պատմութիւնը խեղաթիւրելու համար: Որպէս վերջնագիր Լոուրի (իրական գրողը դեսպան Նուզհէթ Քանտեմիրի) կը գրէ.

«Բաղդատել ողբերգական քաղաքացիական պատերազմ մը (նախաձեռնուած հայ ազգայնականներու կողմէ) եւ իր դաժանօրէն մարդկային տառապանքները իսլամ եւ քրիստոնեայ ժողովուրդներու, կանխամտածուած խաղաղ ժողովուրդի մը մաքրագործումի փորձի մը անհեթեթութեան հետ, այն անձերուն համար, որոնք տեղեակ են այս պատմութեան, պարզապէս ծաղրական է»:

Նամակի վերջաւորութեան Լոուրի չի կրնար չյիշատակել իր անունը, որպէս հայկական ցեղասպանութեան ամերիկացի մասնագէտներուն մէկը: Նամակը կը հաստատէ. «Կը ներփակեմ հատորներ հայ-թրքական յարաբերութիւններու պատմութեան ամերիկացի երկու մասնագէտներուն. պրոֆ. Ջասթին Մաքքարթիի եւ Հիթ Լոուրիի, եւ կը յուսամ որ առարկայութեան եւ արդարութեան սիրոյն ոչ միայն պէտք է կարդաք, այլ նկատի առնէք ապագայի ձեր հրատարակելի գործերուն մէջ»:

Ասիկա սովորական ձեւ մըն է ստեղծելու համար սուտ տեղեկութիւններ. գաղտնօրէն պատրաստել տալ գործով ծառայող տեղեկագիրներ եւ յետոյ զանոնք ներկայացնել որպէս «անկախ եւ անկողմնակալ» աղբիւրներ որպէս փաստ իր դիրքին:

Եզրակացնելով, այս մերկացումը, որ հրատարակուած է Ողջակիզման եւ Ցեղասպանութեան ուսումնասիրութիւններու պարբերաթերթին մէջ, շատ արժէքաւոր եւ հազուագիւտ փաստաթուղթ մըն է, որ կը փաստէ իրենց իսկ բառերով, թէ դաւադրութիւն մը գոյութիւն ունի թրքական կառավարութեան եւ այսպէս կոչուած կարգ մը «առարկայական» ուսումնասիրողներու միջեւ ուրանալու համար Հայկական ցեղասպանութիւնը: Այս էր մեր փնտռած փաստը, որ հրատարակուած է երեք ոչ-հայ ուսումնասիրողներու կողմէ, բարձրօրէն յարգուած ակադեմական պարբերաթերթի մը մէջ:

Մենք բացառիկ առիթը ունինք Ողջակիզման եւ Ցեղասպանութեան ուսումնասիրութիւններու պարբերաթերթին կողմէ հրատարակուած այս յօդուածը ղրկելու միջազգային մեծ թերթերու, համալսարաններու, ուսումնասիրողներու եւ դիւանագէտներու: Պարբերաթերթին գրասենեակը ինծի տեղեկացուց, թէ այս յօդուածի վերարտադրութիւնը կարելի է ունենալ վճարելով իւրաքանչիւր օրինակի համար միայն 1 դոլար:

Կը մտածեմ, որ մենք պէտք է նուազագոյնը 1000 օրինակ պատուիրենք եւ լայնօրէն սփռենք Հայկական ցեղասպանութեան 80-ամեակի առթիւ:

Ձեր չեքերը վճարելի ըրէք OXFORD UNIVERSITY PRESS եւ ուղարկեցէք.

P. O. BOX 5390
GLENDALE, CA 91221

digitised by A.R.A.R.@

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԵՎՐՈՊԱ

Ռումինիա. Ի՞նչ խանավայրն է, թե մկներին վայել կյանք

Ռումինիայի անվան հիշատակումը Արեւմուտքում շատերի մեջ դեռեւս առաջացնում է Չաուշեսկուի [illegible] եւ 40 երկար տարիների ընթացքում կոմունիստական վարչակարգի ենթակայության ներքո խեղդված տնտեսության մռայլ հիշողություններ: Բայց երկիրն արդեն թոթափել է այդ լուծը եւ հինգ տարի է, ինչ առաջ է գնում զարգացման արագ տեմպերով: Իսկ ինչպիսի՞ն ապագա է սպասում երկրին: Այս հարցին փորձում է պատասխանել Ռումինիայում Միացյալ Նահանգների դեսպան Ալֆրեդ Մոուզերը «Ինտերնեշնլ Հերալդ Տրիբյուն» թերթի մարտի 17-ի համարում:

Ռումինիան հարուստ երկիր է, գրում է նա, եւ ունի հսկայական բնական ռեսուրսներ, որոնց թվում նաեւ նավթ: Այն ունի լավ պատրաստված մասնագետներ եւ զարգացած աշխատուժ: Իսկ ամենակարեւորը' արտաքին պարտքը շատ չնչին է: Երբ 1989-ին կոմունիզմը կործանվեց Եվրոպայում, Լեհաստանի պարտքը կազմում էր 35 միլիարդ դոլար, Հունգարիայինը 17 միլիարդ, իսկ Ռումինիայինը համարյա զրո:

Այսօր, շարունակում է գրել դեսպանը, երկրի հարուստ դաշտերի 80 տոկոսը սեփականաշնորհված են, ավելի քան 400 հազար մասնավոր ձեռնարկատերեր են առաջ եկել: Այդ երկու բնագավառներում ընդգրկված է ամբողջ աշխատուժի համարյա կեսը: Ռումինական դրամը' լեյը, վերջին մեկ տարում բավական կայունացել է (դոլարի նկատմամբ) շնորհիվ երկրում իրականացվող հետեւողական քաղաքականության, որը վայելում է Միջազգային վալյուտային ֆոնդի անմիջական աջակցությունը: Անցյալ տարի ազգային համախառն արտադրանքի ավելի քան 3 տոկոսի աճ է արձանագրվել եւ աշխատավարձերն առաջին անգամ հինգ տարվա ընթացքում բարձրացել են: Նախորդ տարվա 300 տոկոսի հետ համեմատած անցյալ տարի փողի արժեզրկումը նվազել է 62 տոկոսի եւ ըստ ֆինանսների նախարար Ձյորջե Զորջեսկուի կանխատեսումների, այն էլ ավելի է նվազելու մինչեւ 30 տոկոսի այս տարի, եւ աշխատավարձերն ավելի են բարձրանալու:

Ռումինիայում գործող բոլոր քաղաքական կուսակցություններն էլ սերտ կապերի մեջ են Արեւմուտքի հետ:

Սակայն արդյունաբերական արտադրության 96 տոկոսը դեռեւս գտնվում է պետության ձեռքում, եւ երբ Ռումինիան արագ չսարժվի եւ չսեփականաշնորհի 6 հազար պետական ձեռնարկությունները, որոնք խորհրդային համակարգի մնացուկները լինելով երկրի բյուջեից տարեկան 2 միլիարդ դոլար են խլում, ապա ձեռք բերված նվաճումները կարող են զրոյի հավասարվել, զգուշացնում է այնուհետեւ Ամերիկայի դեսպանը Ռումինիայում, ավելացնելով, որ այդ երեւույթն էլ դարձյալ դուռ կբացի դեպի տնտեսության լճացում եւ քաղաքական ծայրահեղությունների վերազարթնում:

Ուստի նա առաջարկում է երեք հիմնական ու անհրաժեշտ միջոցառումների գործադրումը երկրում. ա) խորհրդարանը պետք է ի վերջո ընդունի սեղմժամկետից ի վեր ձգձգվող 3 հազար փոքր եւ միջին չափի պետական ձեռնարկությունների սեփականաշնորհման օրենքը, բ) երկրում պետք է սահմանվի արեւմտյան ոճի անվճարունակության օրենքը եւ ստեղծվի բաժնետիրական շուկա, որտեղ հնարավոր լինի նորաստեղծ ձեռնարկությունների բաժնետոմսերի առք ու վաճառքը կազմակերպել խիկական շուկայական սակագներով: Դա նաեւ խայծ կհանդիսանա ներմուծելու օտար կապիտալը, որն այնքան անհրաժեշտ է երկրին: Ռումինիայում օտար ներդրումները կազմում են ընդամենը 1 միլիարդ դոլար, մինչդեռ Ռումինիայի բնակչության կեսից էլ պակաս բնակչություն ունեցող Հունգարիայում այն կազմում է 8 միլիարդ դոլար, գ) կառավարությունը պետք է կառչած մնա սահմանափակ դրամական քաղաքականության իր կուրսին, ինչքան էլ դժվար լինի այն ժողովրդի համար:

Երբ չկատարվեն այս երեք պայմանները, շարունակում է հոդվածագիրը, Ռումինիան դատապարտված կլինի մեկընդմիշտ կորցնելու լիիրավ գործընկեր դառնալու Արեւմուտքի ընձեռած հնարավորությունը: Այնուհետեւ հիշեցնելով ռումինացիներին փոքր Անտանտից Ֆրանսիայի հավանությունը (1938-ին) եւ երկրի բախտը ֆաշիստական Գերմանիայի եւ ստալինյան Ռուսաստանի միջեւ ընտրություն կատարելու ճակատագրին թողնելը, ԱՄՆ-ի դեսպանը եզրակացնում է, որ կառավարության որոշումից է այժմ կախված, թե Մոլդովան (Ռումինիան) առիթ կունենա՞ «դառնալու գերատեսչի արքայորդու հետ, թե ընդմիշտ դատապարտված կլինի խոհանոցում մկների հետ անցկացնելու իր կյանքը»: Հ. Օ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Իրանը չի բանակցել Իսրայելի հետ եւ չի էլ ճանաչում նրա վարչակարգը

ՄՈՍԿՎԱ, 3 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Իրանի դեսպանությունը Մոսկվայում խիստ բողոք է ներկայացրել այն առթիվ, որ մոսկովյան «Կոմերսանտ դեյլի» թերթում հաղորդվել է, թե Գերմանիայի միջոցով իրականացվել են մի շարք գաղտնի բանակցություններ Իրանի եւ Իսրայելի միջեւ: Բողոքի նոտայում ասվում է, որ Իրանը ոչ միայն չի ունեցել որեւէ բանակցություն Իսրայելի հետ, այլեւ առհասարակ չի ճանաչում իսրայելյան վարչակարգը:

ԿԺԴՀ-ն Ֆրանսիայից պահանջել է դադարեցնել զենքի վաճառքը Սեուլին

Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, Հյուսիսային Կորեայի պաշտոնական ՑՏԱ գործակալությունը ապրիլի 3-ին հանդես է եկել մի հաղորդագրությամբ, որտեղ Փարիզի գործողությունները գնահատել է որպես «անթույլատրելի հանցավոր քայլեր»: Գործակալության բերած տվյալներով, անցած տարի Ֆրանսիան Հարավային Կորեային վաճառել է ավելի քան 190 «Միստրալ» հրթիռ նավաստի համար, իսկ առաջիկա տասը տարում կմատակարարի շուրջ 400 միլիոն դոլար գումարի արձակման կայաններ ռազմանավերի համար: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԻՐԱՔ

Անկարան չի նշում զորքերի դուրսբերման ժամկետը

Երկուշաբթի օրը պատժիչ գործողության ընթացքում թուրքական զորքերը Իրաքի հյուսիսում ոչնչացրել են Քրդական բանվորական կուսակցության 11 զոհայինների: Այսպիսով, Անկարայից հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, Իրաքի Քրդստանում թուրքական բանակի մարտական գործողությունների 15 օրվա ընթացքում հույդ ապստամբների ընդհանուր կորուստները կազմել են 306 սպանված:

Միեւնույն ժամանակ, Իրաքի տարածք մտած թուրքական զորախմբի հրամանատար գեներալ Հասան Կունդակչին երկուշաբթի օրը խոստովանել է, որ Իրաքի հյուսիսում Քրդական բանվորական կուսակցության տակավին ոչ բոլոր հենակայաններն են վերացված: Նա հայտնել է, որ որեւէ 100 «ահաբեկիչներ» զոհել են թուրքական զորքերի վրա խափանման շրջանում:

Կարճատեւ աշխատանքային այցով Բոնն ժամանած Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարար Էրդալ Ինոնյուն լրագրողների հետ կայացած հանդիպման ընթացքում, որը տեղի է ունեցել ԳՖՀ-ի արտաքին գործերի նախարար Կլաուս Քինկելի հետ զրույցից հետո, հրաժարվել է հաղորդել այն ռազմական գործողությունների ավարտման ժամկետը, որ Անկարան վարում է Իրաքում հույդ զոհայինների դեմ: Քինկելը Թուրքիայի ղեկավարությանը կոչ է արել անհապաղ Իրաքի շրջաններից դուրս բերել զորքերը եւ ընդգծել է այն փաստը, որ թուրք զինծառայողների ներխուժումը չի կարող նպաստել ծեռ բերման միջոցների համապատասխանության մասին: Քրդական հիմնախնդիրը պետք է լուծվի քաղաքական բանակցությունների միջոցով, ընդգծել է ԳՖՀ-ի արտաքին գործերի նախարարը:

Իրաքի հյուսիսում Թուրքիայի ներխուժումից երկյուղ կրելով իրենց տները լքած հույդ գաղթականների թիվը այսօրվա դրությամբ կազմում է շուրջ 15 հազար: Եգիպտոսի մայրաքաղաքում ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի բաժանմունքի ստացված ՄԱԿ-ի տվյալների համաձայն, լուր սրանք են Քրդական բանվորական կուսակցության դեմ Թուրքիայի զինված ուժերի գործողության «արդյունքները»:

Ականատեսների վկայությունների համաձայն, Հյուսիսային Իրաքում, որ տեղ տեղի է ունենում պատժիչ ռազմարշավը, գրանցված են թուրք զինծառայողների կողմից խաղաղ բնակիչների տների կողոպտման բազմաթիվ դեպքեր: Բազմիցս եղել են դեպքեր, երբ կրակ է բացվել այն մարդկանց վրա, ովքեր հրաժարվել են խուզարկության համար զինվորներին իրենց տուն թողնել: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԹԵՐԱԿՂԶԻ

Նավթը եւ ցածր գները Դուբայը դարձնում են գործարարության կենտրոն

Թեեւ Արաբական Միացյալ Էմիրություններում նավթի ամենախոշոր պաշարները գտնվում են Աբու Դաբիում, 1996 թ. Դուբայում նավթի պաշարների հայտնաբերման շնորհիվ Դուբայն սկսեց դառնալ գործարարների շրջանային կենտրոն, իսկ նավթային փիփարի եկամուտները հնարավորություն տվեցին կառուցել բնակարաններ, ճանապարհներ, դպրոցներ, հիվանդանոցներ, նավահանգիստներ, օդանավակայաններ եւ այլն: Բացի դրանից, Դուբայի կառավարությունը, որը, ինչպես մյուս էմիրություններում, լիակատար իշխանություն ունի տնտեսական քաղաքականության մեջ, շատ մեղմ պայմաններ ստեղծեց տեղացի եւ օտարերկրացի ձեռնարկատերերի համար: Էմիրությունում չկան շահութահարկեր եւ եկամտահարկեր, իսկ օրենսդրությունը չի սահմանափակում կապիտալի տեղաշարժը: Բացակայում են նաեւ առեւտրական քվոտաները ու խոչընդոտները: Կոմերցիոն հարկերը տարածվում են միայն նավթարդյունահանման ընկերությունների եւ օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի վրա:

Այս պայմանների շնորհիվ Դուբայն արագորեն դարձավ տարածաշրջանի առեւտրական կենտրոն: Ներկայումս Դուբայը առեւտրի բազա է 600 միջազգային ընկերությունների համար, որոնք գործ ունեն Պարսից ծոցի երկրների, Իրանի, Հարավային Ասիայի, Աֆրիկայի, ինչպես նաեւ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների շուկաների հետ:

Թեեւ օտարերկրյա ընկերությունները եւ մասնավոր անձինք Դուբայում չեն կարող հողի ու անշարժ գույքի սեփականատեր դառնալ եւ միայն վարձակալում են դրանք, այդ երկրում չկան արհմիություններ, արգելված են գործադուլները, ինչը Դուբայը հրապուրիչ է դարձնում գործարարների համար:

Արաբական Միացյալ Էմիրությունների ներմուծման 75 տոկոսն անցնում է Դուբայով: Դրա 65 տոկոսը վերաարտահանվում է, հիմնականում Իրան, Քուվեյթ եւ Սաուդյան Արաբիա: Ներմուծվող եւ վերաարտահանվող ապրանքների ցանկում առաջին տեղերում են մեքենայական սարքավորումները եւ կենցաղային էլեկտրոնիկան:

Որպես առեւտրի կենտրոն Դուբայի կազմավորումը սերտորեն կապված է տրանսպորտային խաչուղի հանգույց դառնալու եւ զբոսաշրջության արագ աճի հետ: Դուբայի միջազգային օդանավակայանի տվյալների համաձայն, 1994 թ. այստեղ է ժամանել 2.6 մլն. մարդ: Դա նախորդ տարվանից 12.5 տոկոսով ավելի է, իսկ Դուբայի բնակչության թվին գերազանցում է մի քանի անգամ (էմիրության բնակչությունը 1993 թ. կազմում էր 547.5 հազար մարդ):

Ամբողջ աշխարհից զբոսաշրջիկներ են գալիս Դուբայ, քանի որ այստեղ լավորակ ապրանքները համեմատաբար էժան են: Մեծ պահանջարկ ունեն յապոնական ապարատները, կենցաղային էլեկտրոնիկան եւ թանկարժեք ժամացույցները: Դուբայը դարձել է ժամացույցի առեւտրի խոշորագույն կենտրոններից մեկը: Էմիրությունն ամեն տարի ներմուծում է ավելի քան 700 անուն ժամացույց եւ դրա մեծ մասը վերաարտահանում է:

Քանի որ Դուբայը բաց նավահանգիստ է եւ ներմուծման ցածր մաքսատուրքեր ունի, ծանրածախ գները այստեղ ցածր են, իսկ ապրանքները բազմազան: Զբոսաշրջիկներն առանձնապես գնահատում են ոսկեղենը: Դուբայում ոսկու առեւտուրը դարերի պատմություն ունի: Գները շատ մրցունակ են եւ սովորաբար կիսով չափ զիջում են Արեւմուտքում ընդունված գներին: Զբոսաշրջության շնորհիվ բուռն կերպով զարգացել է նաեւ սպասարկման ոլորտը: Երբ 1982 թ. Դուբայում կար ընդամենը 42 հյուրանոց, ապա 10 տարի անց դրանց թիվը հասավ 157-ի: Հյուրանոցային բիզնեսի եկամուտները նույն ժամանակամիջոցում կրկնապատկվեցին:

Որպես զբոսաշրջության կենտրոն, երկրի զարգացմանը նպաստում է նաեւ արտաքին աշխարհի հետ ճյուղավորված կապը: Դուբայը մոտ 60 ավիաընկերությունների միջոցով կապվում է աշխարհի 100-ից ավելի քաղաքների հետ:

«Ֆինանսովիե իզվեստիա» 28 մարտ, 1995 թ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Պայթյուն Գազայում

Պաղեստինի ոստիկանության տվյալներով, 8 մարդ է զոհվել եւ 30-ը վիրավորվել Գազա քաղաքի թաղամասերից մեկում մի բնակելի տանը կիրակի օրը տեղի ունեցած պայթյունի հետեւանքով: Սպանվածների թվում է 3 ամյա մի աղջիկ: Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, վկայակոչելով հետաքննության արդյունքները, պայթյունը տեղի է ունեցել այն շենքի առաջին հարկում, որը Համաս իսլամական ծայրահեղական կազմակերպությունը ռազմամթերքի պահեստ էր դարձրել: Զոհվել են նաեւ երկու խամասական զոհային, որոնք պայթյունի պահին զբաղված են եղել պայթուցիչ սարքերի մարմամբ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

7-րդ անգամ ցմահ բանտարկություն

Մաֆիայի մեծագույն պարագլուխներից Սալվատորե Ռիինան (մականունը' Գազան) յոթերորդ անգամ ցկյանս մահվան է դատապարտվել Սիցիլիայում, հաղորդում է «Ինտերնեշնլ Հերալդ Տրիբյուն» թերթն իր մարտի 12-ի համարում, հենվելով Պալերմոյից ստացված դատարանական որոշման վրա: 1970 ական թվականներին կատարած ջոնս սպանությունների համար Ռիինան, 23 տարվա որոնումներից հետո, այնտեղ ձերբակալվել էր 1993 թվին: Մյուս կողմից' Հռոմի ոստիկանությունը, մեկ տարվա որոնումներից հետո, ձերբակալել է Ֆրանչեսկո Բարբա անունով մաֆիայի մեկ ուրիշ «Բոսի», որը գլխավորել է «կոզա նոստրայից» անկախ գործող սիցիլիական մաֆիայի Ստելլա տոհմախումբը:

digitised by A.R.A.R.@

ՄՇԱԿՈՅԹ

Երեկ, ուրբաթ 10 տարվա ընդմիջումից հետո, Մոսկվայում իր դռները բացեց Տրետյակովյան նշանավոր պատկերասրահը: Եւ ուրախալի է, որ պատկերասրահի առաջին ցուցահանդեսներից մէկն է լինելու մայիսին այստեղ բացվելիք երիտասարդ Մարտիրոս Սարյանի շուրջ 100 կտավներն ներկայացնողը («Ազգը» համառոտ մի տեղեկություն արդեն հաղորդել է այս մասին իր փետրվարյան հա- տիեզերական ընկալման մասին: «Կա նաեւ մի հարց, որն առայժմ արվեստագէտների կողմից չի ուսումնասիրվել: Սարյանը խոր հավատ ունէր դէպի հայ առաքելական եկեղեցին, դասանկյան տարիներին երգել է երգչախմբում: Կարծում եմ, թէ հայոց եկեղեցին է նրան օգնել գտնել աշխարհին այդքան մաքուր նայելու պատասխանը: Կատալոգում լույս տեսած Սարյանի մասին հոդվածներն այդպիսի հարցեր էլ են ներկայացնում է ամբողջական տեղով ընդգրկելով նաեւ նկարչի հոդվածները հայրենիք կատարած առաջին ուղեւորության մասին (1904-1905): Այդ հոդվածները ժամանակին լույս են տեսել Նոր Նախիջեւանի «Նոր կյանք» շաբաթաթերթում (դրանք ռուսերեն է թարգմանել [illegible] Արա Աղասյանը): Կատալոգում առաջին անգամ արվեստաբանները կծանոթանան երիտասարդ Սարյանի 4-5 էջ կազ-

Սարյանի «Հեքիաթներն ու երազները» Տրետյակովյան պատկերասրահում

Մայիսին կցուցադրվեն նկարչի վաղ շրջանի գործերը
Լույս է տեսել ցուցահանդեսի կատալոգը

մաներից, մինչ: «Պետք է հիշել, որ Սարյանն իրեն երիտասարդ նկարիչ առաջինն էր, ով ստեղծագործություններ իր ուսուցիչ Վալենտին Սերովի խորհրդով ձեռք բերվեց այդ նշանավոր թանգարանի կողմից», պատմում է Սարյան տուն-թանգարանի տնօրեն, ցուցահանդեսի կատալոգի հեղինակ, արվեստաբան Շահեն Խաչատրյանը: 1910-ական թվականներին երիտասարդ Սարյանի արվեստը բացառիկ ընդունելություն է գտել Մոսկվայում եւ արժանացել արվեստագետ-արվեստասերների ուշադրությանը:

Տրետյակովյան պատկերասրահում բացվելիք հիշյալ ցուցահանդեսը ընդգրկում է նկարչի 1902-1908 թվականներին ստեղծված գործերը, որոնք Սարյանն անվանել է «Հեքիաթներ եւ երազներ»: Ուշագրավն այն է, որ Սարյան նկարիչը միշտ իր արվեստի ակունքն է ունեցել Հայաստանը, նրա բնությունը: Խորհրդապաշտական կոչված այդ վաղ շրջանի հեքիաթ-երազների ակունքը Հայաստանն է: Ցուցահանդեսը ամբողջական պատկերացում կտա Սարյանի բանաստեղծական, բնության ռասում իր մեջ», ներկայացնում է Շահեն Խաչատրյանը: Նրանից բացի, կատալոգում տեղ են գտել

Լուսիկ Սարյանի դիմանկարը. 1915 թ.

նաեւ Տրետյակովյան պատկերասրահի ավագ գիտաշխատող Իդա Գոֆմանի հոդվածները: Մոսկվայում լույս տեսած մոտ 100 էջանոց գունեղ կատալոգը հրատարակել է տեղի «Գալարտ» հրատարակչությունը: Կատալոգը Սարյանի վաղ շրջանի մոտ արժեքավոր բանաստեղծություններին: Ընտրված նկարներից 25-ը գունավոր են, մնացած մոտ 50 կտավները սեւ ու սպիտակ: Շահեն Խաչատրյանի ասելով, «չնայած բնապատկերները գերիշխում են դիմանկարներին, տակավին ուրախալի է, որ 1915-ին ստեղծված նկարչի կնոջ Լուսիկ Սարյանի դիմանկարը նույնպես տեղ է գտել «Հեքիաթներ եւ երազներում»: Մեկ շաբաթվա ծանոթությունից հետո վրձնված այս կտավը սիրահարված Սարյանի երազի արդյունքն է»: Թանկարժեք այս կատալոգը (ծախսը հասնում է 14 միլիոն ռուսական ռուբլի) տպագրվել է 3000 տպաքանակով, որի կեսը Հայաստանին է պատկանում:

Շահեն Խաչատրյանի ասելով, Երեւանի Ազգային պատկերասրահի, Սարյան տուն-թանգարանի, Սանկտ Պետերբուրգի, Աստրախանի եւ Կիեւի թանգարաններից, ինչպես նաեւ մասնավոր հավաքածուներից կազմված մոսկովյան այս ցուցահանդեսը նոյեմբերին նախատեսվում է կազմակերպել նաեւ Փարիզում:

ԱՆԺԵԼԻԿ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ

Հայոց ցեղասպանությունը՝ միջազգային սիմպոզիումի նյութ

Արդեն նախապես տեղեկացրել ենք, որ անվանի գիտնականներ եւ մարդու իրավունքների պաշտպան կազմակերպությունների ակտիվ ներկայացուցիչներ մասնակցելու են Լոս Անջելեսում ապրիլի 7-8-ը նախատեսվող միջազգային սիմպոզիումին, որը նվիրվելու է Հայկական ցեղասպանության 80 ամյա տարեցրությանը:

Միջոցառման հովանավորն է Հայկական կրթական հաստատության Կալիֆորնիայի համալսարանի հայ ժողովրդի արդի պատմության ամբիոնը, իսկ կազմակերպիչը՝ այդ ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Ռիչարդ Հովհաննիսյանը, ցեղասպանության 80 ամյակի ոգեկոչման կազմկոմիտեի հետ համատեղ, հաղորդում է «Արմինըն Միրըր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթը իր փետրվարի 25-ի համարում:

Կոնֆերանսին մասնակցողների թվում լինելու են Իվ Տերնոնն ու Մարկ Նշանյանը՝ Ֆրանսիայից, Իսրայել Չարնին եւ Յաիր Աուրոնը՝ Իսրայելից, Էռնստ Արբէխտ ֆոն Ռեննեը՝ Գերմանիայից, Հիլմար Կայզերը՝ Իտալիայից, Արա Սարաֆյանը՝ Անգլիայից, Հրաչիկ Սիմոնյանն ու Ավետիս Փափազյանը՝ Հայաստանից, Լորնի Շիրինյանը՝ Կանադայից, ինչպես նաեւ Ստեփան Աստուրյանը, Լեւոն Մարաշլյանը, Ռոբերտ Մելսոնը, Դոնալդ Միլլերը, Ռուբինա Փիրումյանն ու Ռոջեր Սմիթը՝ Միացյալ Նահանգներից:

Կոնֆերանսի պլենար նիստը, որը կայանալու է Համայնքային եկեղեցու դահլիճում, անցկացվելու է հայերեն լեզվով: Ելույթ են ունենալու պրոֆ. Հովհաննիսյանը, որն անդրադառնալու է ցեղասպանության 80 ամյակի նշանակության հարցերին, դոկտ. Հրաչիկ Սիմոնյանը, որը խոսելու է «Պանթուրքական գաղափարախոսությունը եւ ցեղասպանությունը» նյութի շուրջ, դոկտ. Ավետիս Փափազյանը՝ «Երիտթուրք ղեկավարների դատավարության մասին», դոկտ. Ռուբինա Փիրումյանը՝ «Հայկական ցեղասպանության վերաբերյալ գրականությունը» որպես վերապրելու փորձ» եւ դոկտ. Մարկ Նշանյանը՝ «Հիշելու ներքին հարկադրանքը» թեմաների շուրջ:

Հաջորդ օրը Կալիֆորնիայի համալսարանի Դիկսոն Հոլ լսարանում ամբողջ օրը շարունակվելու են զեկուցումները՝ անգլերեն լեզվով: Խորհրդակցությունից դեպի ցեղասպանություն անցած ճանապարհի մասին պրոֆ. Հովհաննիսյանի ելույթից հետո, առավոտյան նիստում զեկուցումներ են կարդալու Ստեփան Աստուրյանը («Ցեղասպանության նախորդող դեպքերը»), Արա Սարաֆյանը («Բրիտանական կառավարության զեկուցագրից՝ Օսմանյան կայսրության վերաբերմունքը հայերի նկատմամբ»), Հիլմար Կայզերը («Բաղդադի երկաթգիծը եւ նրա առնչությունները ցեղասպանության հետ»), Լեւոն Մարաշլյանը («Մնացորդաց ոչնչացումը 1920-23 թթ.»), Ռոբերտ Մելսոնը («Հայկական ցեղասպանությունը որպես նախաշիտ 20-րդ դարու ողջակիզման») եւ Ռոջեր Սմիթը («Հայկական ժխտողականությունը 1915-1995 թթ.»):

Նույն օրը երեկոյան նիստում խոսք են առնելու Մարկ Նշանյանը («Ինչո՞ւ հիշել»), Լորնի Շիրինյանը («Վերապրողների հուշերից»), Յաիր Աուրոնը («Մուսա լեռան 40 օրերի ազդեցությունը հրեա երիտասարդների վրա»), Դոնալդ Միլլերը («Հայաստանում կատարվող ներկա իրադարձությունների պատմական ակունքները»), Էռնստ Արբէխտ ֆոն Ռեննեը («Հայկական ցեղասպանությունը եւ Ազգային ինքնության հարցը Հայաստանի Հանրապետությունում»), Իվ Տերնոնը («Հայկական ցեղասպանության ժխտումներին իրավական հակազդումներ») եւ Իսրայել Չարնին («Այն գիտնականների հարցը, որոնք ժխտում են հայոց ցեղասպանությունը»): Կոնֆերանսի ավարտին հիշատակի ծաղկեպսակ է դրվելու ցեղասպանության զոհերին նվիրված:

Հ. Ծ.

ՇԻՐԱԿ

«Մենք» խաղաց մեզ «Մոսկվա» կինոթատրոնում

Որ խաղաց Գյումրիից Երեւան հյուրախաղերի ժամանած «Մենք» երգիծանքի թատրոնը, որի հանդիսատեսն էի ես եւ որն աղքիւմենկյան ներկայացումից հետո այնքա՜ն կրկին ցուցադրելու է իր «արվեստը», ոչինչ. Տարիքի 16 էր, բոլորն էլ խաղում են: Մեծերի կորցրածը 250 դրամը մեծ բան չէ. մեկ շաբաթ հիբրիդ 60 ավտոբուսով չեմ երթեւեկի: Վիրավորական էր հանդիսատես լինել: «Հրաշքների դաշտ» խաղովին բացեցին գուշակվելիք նաւսեր բառի առաջին երկու տառը կես ժամ շարունակ հանդիսատեսին «տանջելով» զոհերի բառերի շարքում: Երրորդ տառի բացումը գրեց անհամբերության մրցույթը, բայց «հասարակական» կոչված հասարակության հոգն արդեն բարձր էր: Այդ նույն խաղի մեջ բռնակի պատկերման հաջողված տեսարանը ավելի շատ ծիծաղ հարուցեց, քան մյուս բոլոր սեռա-օրգանային անհամ համարները միասին վերցրած: Այսօրինակ համարների առավելությունն այն է, որ սրանք մեծ շոյք, սովոր ձգեցին շոռի հումորային, այլեւայլ գեղարվեստական կողմերի վրա, եւ դրանց «արժանիքները» այլեւս չնկատեցինք: Պարկեշտության հիվանդ չլինելով ասեմ, որ «Մենքի» անպարկեշտության առաջնակարգ վիճակն է վերջին: Միակ մխիթարանքը հանդիսատեսի ֆամիլիական ժպիտն էր. խաղախծության որոնումները ելքի ասելի ճանճերին: Իսկ անտանելի շոգները (տոմսերը սպառվել էին) կինոթատրոն բախվելու ճիգերի ժամանակ հալից ուտելիքից ծեծ էին կերել:

ՍԻՐԱՆՈՒՇ ՄՈՒՍԱՅԱՆ

ԱԿԱԴԵՄԻԱ

Գիտական նստաշրջան՝ ցեղասպանության 80-ամյակին

Երեկ պատմության ինստիտուտի գիտական կաբինետում բացվեց ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի պատմության եւ արեւելագիտության ինստիտուտների գիտական նստաշրջանը՝ նվիրված Օսմանյան կայսրությունում հայոց ցեղասպանության 80 ամյակին: ԳԱԱ թղթակից անդամ Հրանտ Ավետիսյանի բացման խոսքից հետո լսվեցին ակադեմիկոսներ Մկրտիչ Ներսիսյանի եւ Գեւորգ Ղարիբջանյանի «Արեւմտահայության ցեղասպանությունը եւ պատմության կեղծարարները», «Հայերի ցեղասպանությունը եւ համաշխարհային հասարակայնությունը» զեկուցումները: Առաջին նիստում հանդես եկան նաեւ պատմագիտության դոկտոր Նիկոլայ Հովհաննիսյանը, պատմագիտության թեկնածու Աշոտ Մելքոնյանը: Իսկ «1915 թ. եղեռնի դատապարտման հարցը երեկ եւ այսօր» զեկուցմամբ, որը կներկայացնի պատմագիտության դոկտոր Ռուբեն Սահակյանը, այսօր ժ. 11-ին կկարդացվի երրորդ նիստում: Եռօրյա նստաշրջանում նախատեսվում է 21 զեկուցում:

Ց. Ս.

ԵՐԵՎԱՆ

Խոստովանություն՝ «կեղտոտ այս կյանքից համեստաց»

Ռ. Հախվերդյանի համերգը նվիրված էր ՀՅԴ-ին

Երեկ համալսարանի կենտրոնական դահլիճն ու ճեմասրահը լեփ-լեցուն էր. Ռուբեն Հախվերդյանի համերգն անվճար էր եւ ազատ բոլորի համար: Ռուբիկի ասելով, իր համար ուսանողությանը տրվող այս համերգը շատ ավելի կարեւոր էր, քան սփյուռքի կամ Երեւանի որեւէ այլ բեմում տրվածները: Մոտ երեք ժամ տեւողությամբ այս համերգը, ինչպես համերգի ընթացքում տեղեկացրեց երգիչը, նվիրված էր դաշնակցական ընկերոջ՝ Սամվել Ավետիսյանի հիշատակին, որի բաղձանքը արարողությունը նույն օրն էր լինելու: «Համերգը նվիրվում է նաեւ այն մարդկանց, ովքեր հիմա նստած են ԱԱՊՎ-ում եւ որոնց վրա սարքվել է Համբարձում Գալստյանի սպանությունը: Ես գիտեմ, որ նրանք անմեղ մարդիկ են: Ուզում եմ ասել նաեւ, որ այն մարդիկ, այն կուսակցությունները, որոնք ուրախանում են դաշնակցության կասեցմամբ, վաղը իրենք են հայտնվելու նույն դրության մեջ: Երբ այսօր դաշնակցության գործունեությունն արգելվում է Հայաստանում, ինձ համար նույնն է, թե ռամկավար կուսակցությունը կամ որեւէ այլ կուսակցություն արգելվի այս երկրում»: Ռուբիկի հռետորական խոսքն ուղեկցվում էր սեփական երգացանկի հին ու նոր «համապատասխան» երգատեքստերով: «Նույնիսկ հին ծանոթ երգերն ավելի քան ժամանակակից հնչողություն ունեն եւ իրենց ստեղծման ժամանակից ավելի հրատապ են հնչում այսօր», նշեց նա՝ մասնավորապես շեշտելով «Ես գիտեմ, թե ովքեր են տերերը», «Մոռացիր դու նրանց...» հին կարգերի օրոք ստեղծված երգերը: «Երբեք հայրենասեր չեմ եղել, բայց հիշում եմ՝ սովետական շրջանում հայրենիքի համար գործածում էին վերածնված մակդիրը: Չեմ պատկերացնում, թե ինչ է նշանակում վերածնված: Հիմա նոր ստեղծվողն են մակդիր ընտրել: Իսկ ես կասեի, եթե ընտրություն մնտենանք, վերածնված մակդիրը այսօրվա հայրենիքին ամենահարմարը կլինի»: Ռուբեն Հախվերդյանը շտապեց հիշեցնել առօրեական մի թեմա էլ: «Նախագահական ընտրություններ» հայտնի երգին հաջորդելու է նաեւ «Կաթողիկոսական ընտրությունները» (նրա համոզմամբ, կաթողիկոսն արդեն նշանակված է): Համերգը կազմակերպել էին «Երակ» երիտասարդական կազմակերպությունը եւ ռադիոյի «Երեւան» ծրագիրը: Համերգի կազմակերպիչ տղաներից մեկը բեմից հայտարարեց, թե ծեծված եղել են այն տղաները, ում երազն է եղել Հայաստանը տեսնել անկախ ու ժողովրդավարական: Հանրապետությունում բռնատիրության փորձերը հաջողությամբ չեն պսակվի, որովհետեւ այդ դեպքում կհանդիպեն ուսանողների հակազդեցությանը:

Վերջում հին սիրված երգերի շարքը լրացվեց նորերով՝ «Խոսքեր», երեւանի մասին «Ռեքվիեմով», «Երգ տոտիկ Գոհարիկին»: Արդեն մեկնած գնացին, հեռացած ընկերների ու սիրելիների, հոգեհացին հազիվ թե նոր կա գտնվելիք մոտիկ բարեկամների մասին գրված «Խոսքեր» երգը Ռուբեն Հախվերդյանը բնորոշեց իբրեւ լավագույնը՝ իր ստեղծած բոլոր երգերի մեջ:

Ա. Հ.

ATIS
ԱՎԻԱՑԻՈՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԵՎԱՆ-ՄՈՍԿՎԱ-ԵՐԵՎԱՆ
ԿԱՆՈՆԱՎՈՐ, ՍԱՐԴԱՍԱՐ ՉՎԵՐԹՆԵՐԻ ՏՈՄՍԵՐ
SU 194 (ՇԵՐԵՄԵՏԵՎՈ-1)
չվերթն իրագործվում է «ԱԵՐՈՖԼՈՏ-Ռուսաստանյան միջազգային ավիաուղիներ», Ռուսաստանյան ազգային ավիաընկերության IL-62 միջազգային օդանավով
Թռիչքի օրերը երկուշաբթի, չորեքշաբթի, ուրբաթ, կիրակի, ժամը 16.50
Սպասարկումը միջազգային չափանիշներով
Տնտեսական, բիզնես և առաջին կարգեր
"AeroMar" ֆիրմայի սնունդ
Ձեր ծառայությանը
ՏՈՄՍԵՐԻ ԱՄՐԱԳՐՈՒՄ ԵՎ ԱՌԱՔՈՒՄ, ՈՒՂԵՎՈՐՆԵՐԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒՄ ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՅԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ, ԱԲՈՎՅԱՆ-7
58-26-53, 56-49-78, 56-01-33

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ԲԱՑԱՌԻԿ

«Մարզական Հայաստանը» պաշտի թերթ

Ռոբերտ Էմմիյան. «Ազգի հաջողությամբ չուրախացողը դավաճան է»

Ծաղկաձորյան եւրոպական երկի՞ր

ՍՈՒՐԷՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Վաղուց երդվել էի հանուն «համազգեստի պատվի» երբեք չգրել կամ հրապարակավ չխոսել գործընկերների (կոլեգա) մասին: Սակայն այդ քայլին ինձ ստիպեց դիմել Փարիզում հանդիպումը մեր պանծալի հեռացատկորդ Ռոբերտ Էմմիյանի հետ եւ քանի որ հարցը շատ ավելի լուրջ է, ուստի այլ ընտրություն լինել չէր կարող: Վերջին ժամանակներս «Մարզական Հայաստան» թերթն, առանց հիմնավոր փաստերի, կասկածի տակ է դրել մեր լավագույն մարզիկների նվաճումները, որոնք պատիվ են բերել մեր ժողովրդին: Ժամանակին հանրապետությունում մասսայականություն վայելող այդ թերթը, որը հարյուր հազարից ավելի տպաքանակ ուներ, մեծ ճգնաժամի մեջ է, իսկ վերջին ժամանակներս ամբողջովին կորցրել է իր դեմքը: Այս տարի տպվել է ընդամենը 9 համար: Թերթը նույնիսկ մարզական աշխարհում հետաքրքրություն չի առաջացնում եւ պատահական չէ, որ կտրուկ իջել է տպաքանակը (3 հազար): Այդ պարագայում նույնիսկ այն չի սպառվում: Անհաջողության պատճառը միայն ֆինանսական ծանր վիճակը չէ, այլ բովանդակությունը: Ընթերցողներին գրավելու համար թերթն ընտրել է առանց ապացույցների սենսացիոն հոդվածներ հրամցնելու հանցավոր գործելակերպը: Փետրվարի 23-ին «Մարզական Հայաստանում» տպագրված «Արդյունքը՝ կասկածանքի տակ» հոդվածում ահա թե ինչ է գրվում. «Ժամանակին, երբ Ռոբերտ Էմմիյանը Ծաղկաձորում ցատկեց 8,86 մ, գտնվեցին մարզիկներ, որոնք տարակուսանք հայտնեցին այդ արդյունքի նկատմամբ: Նույնը, տարիներ անց, երբ Ռ. Էմմիյանի արդյունքները գնալով նվազում են, լուրեր են շրջում, թե նա Ծաղկաձորում այդքան չի ցատկել: Դա իբր մարզիչ Վարդան Հովսեփյանի սարքածն է՝ ամբողջ աշխարհի ուշադրությունը հրավիրելու հայկական թեթեւ աթլետիկայի վրա: Ըստ խոսակցությունների, Ռոբերտի մարզիչ Մկրտիչ Կարապետյանն ի վիճակի չէր նման մակարդակի մարզիկ պատրաստել, Հովսեփյանն է ամեն ինչ արել՝ Ռոբերտին ուժեղագույնների շարքում դասելու, նրա համար բարեկեցիկ ապագա դասավորելու համար»: Ճշմարիտն ասած, վաղուց ինքս էլ «Մարզական Հայաստան» թերթը չեմ կարդում եւ այդ հոդվածի մասին բերանացի լսել ու իմացել եմ Ռոբերտ Էմմիյանից: «Էմմիյանը հեռու է եւ նրա հետեւից բամբասում են: Միայն ազգի թշնամին կարող է նման կարծիք տարածել: Յուրաքանչյուր մարդ պետք է հպարտանա իր ժողովրդի նվաճումներով», ասում է Ռոբերտ Էմմիյանը:

Եւ իրոք, միթե կարելի է կասկածի տակ դնել մի մարդու նվաճումները, որին առ այսօր պատկանում են հեռացատկի եվրոպայի բոլոր ռեկորդները: Եթե նույնիսկ հաշվի չառնենք Ծաղկաձորում ցույց տված 8,86 մ ֆանտաստիկ արդյունքը, միեւնույն է, Ռոբերտը համաշխարհային ամենաբարձր մակարդակի մարզիկ է: Եւ չի կարելի հեղինակազրկել նաեւ նրա մարզչին՝ Մկրտիչ Կարապետյանին, կարծիք ստեղծելով, իբր նա չէր կարող նման մակարդակի մարզիկ պատրաստել: Հիշեցնեմ միայն Էմմիյանի մյուս նվաճումներն ու ռեկորդները.

1986	Մոսկվա, «Բարի կամքի խաղեր», (չեմպիոն ու ռեկորդակիր)	861 սմ
1986	Իսպանիա, եւրոպայի ձմեռային առաջնություն, (չեմպիոն)	832 սմ
1986	Շտուտգարտ, եւրոպայի ամառային առաջնություն, (չեմպիոն)	841 սմ
1987	Ֆրանսիա, եւրոպայի ձմեռ. առաջնություն, (չեմպիոն ու ռեկորդակիր)	849 սմ
1987	Հռոմ, աշխարհի առաջնություն, (փոխչեմպիոն)	853 սմ

Այս առաջնությունում Ռոբերտը զիջեց միայն լեգենդար Կարլ Լյուիսին:

եւ վերջապես եւրոպայի գավաթի խաղարկության ռեկորդ՝ 838 սմ, որը Էմմիյանը սահմանել էր Պրահայում:

Միթե այսպիսի նվաճումներից հետո կարելի է կասկածել, թե Հովսեփյանն է ամեն ինչ արել Ռոբերտին ուժեղագույնների շարքում դասելու եւ նրա համար բարեկեցիկ ապագա դասավորելու համար:

Ի դեպ, թերթի այդ նույն համարում «Ռեւանշները» վերնագրով հոդվածում Ռոբերտ Էմմիյանի անունը նշվում է իբրեւ հայաստանցի 4-րդ մեծահարուստ մարզիկը: Ահա թե այդ առթիվ ինչ է ասում Ռոբերտ Էմմիյանը: «Ես 17 տարեկանից մեծ արդյունքներ եմ ցույց տվել եւ ոչ միայն իմ ազգին եմ ուրախացրել, այլեւ ուրիշներին: Իմ հոնորարները գնացել են Ռուսաստանի Ֆեդերացիային: Ինձ խաբել են արտասահմանյան ուղեւորություններով: Այդ մասին իմացել եմ միայն 1990 թվականին, երբ փլուզվել է համակարգը: Դրանից հետո միայն մենեջեր ունեցա: Ցավոք, երկրաշարժից հետո ստացած ստրեսի (Ռոբերտը կորցրել է հորը, փլվել է տունը, անհետացել են բոլոր մեդալները) ու նաեւ մկանային վնասվածքների պատճառով արդյունքներս նվազեցին եւ չկարողացա քաղել նախկին նվաճումներիս պտուղները: Ճիշտ է, հիմա 30 տարեկան եմ, սակայն Ֆրանսիայում ամբողջովին ապաքինվել են վնասվածքներս, զգում եմ, որ գտնվում եմ լավ վիճակում: Պարզապես ինձ ոգեւորություն ու պոռթկում է պետք ուժերիս նկատմամբ կրկին հավատ ձեռք բերելու համար: Ամեն ինչ անում եմ նախկին հեղինակությունս վերականգնելու համար: Հույս ունեմ հաջող հանդես գալ Ատլանտայի օլիմպիական խաղերում: Ինչ վերաբերում է ֆինանսական կողմին, ես ոչ մի եկամուտ չեմ ունեցել եւ միայն վերջերս եմ պայմանագիր կնքել Իսի լե Մուլինո «Ավիակլուբ» ընկերության հետ, պայմանով, որ շարունակեմ հանդես գալ միայն հայկական դրոշի ներքո: Այսօր այդ ընկերությունն ամսական ինձ վճարում է 9000 ֆրանկ, որը Ֆրանսիայի համար գումար չէ: Ինձ առաջարկություն է եղել հանդես գալ Ֆրանսիայի դրոշի ներքո: Այդ դեպքում նրանք քառակի ավելի գումար էին խոստանում: Սակայն ես հրաժարվեցի: Իմ երազանքն է հաջողությունների հասնել Հայաստանի դրոշի ներքո: Նախապատրաստվում եմ հունիս-հուլիս ամիսներին Ֆրանսիայում, Գերմանիայում, Իտալիայում «Մեծ մրցանակի» ծրագրով կայանալիք միջազգային մրցաշարերին: Օգոստոսին մասնակցելու եմ Գյոթեբորգի աշխարհի առաջնությանը: Երբ հայը հային նախանձի, միջազգային ասպարեզներում հաջողություններ չենք ունենա»: Կարող եմ վկայել, որ Ռոբերտ Էմմիյանի միակ մեծ հարստությունը փոքրիկ դստրիկն է: Բոլորս ուրախ պետք է լինենք, երբ նա մեծահարուստ լինի, քանզի ամբողջ հոգով կապված է հայրենիքի հետ եւ ամեն գնով ձգտում է օգտակար լինել նրան:

«Մարզական Հայաստանը» կասկածի տակ է դրել նաեւ նավամոդելային սպորտի աշխարհի չեմպիոն Հրաչյա Շահազիզյանի ձեռքբերումները: Ահա թե ինչ է գրվում «Չեմպիոնի տիտղոսը ժառանգություն» վերնագրով հոդվածում. «... վերջինս (Շահազիզյանը) ժամանակին կարողացել է հիմնովին փակել նավամոդելային սպորտի մյուս ներկայացուցիչների ճանապարհը՝ տիրանալով արտասահմանյան լավագույն բաժիններին ու սարքավորումներին: Ոմանք դրանով են բացատրում նրա բարձր ցուցանիշները: Չեն դադարում ասեկոսեներն այն մասին, թե ավագ Շահազիզյանն աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը ժառանգել է իր երեխաներին, սրանք էլ հետագայում՝ իրենց հետնորդներին: Եթե սա են նկատի ունեցել ՄՕԿ-ի ղեկավարները, որ տեխնիկական ձեւերը չեն ընդգրկել օլիմպիական խաղերի ծրագրում»: Առնվազն տխուր պետք է լինել ենթադրելով, թե ՄՕԿ-ը Շահազիզյանի պատճառով կարող է որեւէ որոշում կայացնել:

«Փրկարա՞ր է, արդյոք, Շավարշ Կարապետյանը» շարունակում է «Մարզական Հայաստանը» կասկածի տակ դնելով նաեւ վերջինիս սխրագործությունը, որը վտանգի ենթարկելով կյանքը, փրկել է մարդկանց:

Այս ամենն առավել զարմանալի են, այն առումով, որ պատիվ պահանջող չկա: Բայց չէ որ «Մարզական Հայաստանը» ՀՀ կառավարությանն առընթեր ֆիզկուլտուրայի, սպորտի եւ երիտասարդության հարցերի վարչության, ազգային օլիմպիական կոմիտեի պաշտոնաթերթն է: Տարօրինակ է, որ իրեն հռչակելով նաեւ ՀՀ մարզական ֆեդերացիաների պաշտոնաթերթ, «Մարզական Հայաստանը» գրում է. «... մայրաքաղաքի տոնավաճառներում ժամանակակից մարզագույքն ու հանդերձանքը ստացվել են միջազգային ֆեդերացիաներից՝ որպես օգնություն: Հայաստանի ֆեդերացիաները գույքն իրենց սաներին բաժանելու փոխարեն, այն ուղարկել են տոնավաճառ»: Սա արդեն քրեական մեղադրանք է, որն առավել եւս ապացուցման կարիք ունի: Ես ամենեւին համոզված չեմ, որ օրինակ, ֆուտբոլի ֆեդերացիան «Մարզական Հայաստանը» համարում է իր պաշտոնաթերթը: Միթե որեւէ մեկին չեն անհանգստացնում այս անհիմն մեղադրանքները: Ժամանակին «Մարզական Հայաստանը» նորից սենսացիայի մոլուցքով տարված գրել էր, թե իբր Ռաֆայել Չոլախյանը վաճառել է բասկետբոլիստուհիներին: Մեծ աղմուկից հետո ոչ մի մեղադրանք այդպես էլ չապացուցվեց, բայց հանցավոր ապատեղեկատվություն տվողն էլ չպատժվեց: «Մարզական Հայաստանի» մարզական հարգարժան «գիտակները» վերջերս նույնիսկ «դաս» տվեցին «Ազգի» եւ «Մարզաշխարհի» իրենց գործընկերներին, գրելով, թե ՖԻՖԱ-ն վաղուց որոշում է կայացրել, որ 1995 թվականի հունվարի 1-ից բոլոր երկրների առաջնություններում հաղթանակների համար պարտադիր պետք է տրվի 3 միավոր: Նրանք մոռանում են, որ այդպիսի որոշում լինել չի կարող, քանի որ յուրաքանչյուր երկիր առաջնության իր կանոնադրությունն ունի: Առ այսօր ֆուտբոլային այնպիսի երկրներում, ինչպիսիք են Գերմանիան, Իսպանիան, Հոլանդիան, Պորտուգալիան, Բելգիան, հաշվարկները կատարվում են 2 միավորի տարբերակով: Փոխանակ մեղադրելու ուրիշներին, հարկավոր էր դպրոցում լավ ուսումնասիրել աշխարհագրությունը եւ իմանալ, որ Ճապոնիան եւրոպայի մեջ չի մտնում ու չգրել, թե եւրոպայի առաջնության մրցաշարում Իտալիան 4-1 հաշվով հաղթել է Ճապոնիային:

Թվում է, հանրապետության սպորտ վարչության եւ ֆեդերացիաների ղեկավարները պետք է հարցը քննարկման նյութ դարձնեն եւ պատիվ պահանջեն անպատասխանատու մարդկանցից, որոնք շարունակում են մնալ անպատիժ:

ՀՀ ԳԱՎԱԹ

Մարտական պայքար եւ ծանրակշիռ հաղթանակ

Նախօրեին տեղի ունեցան ՀՀ ֆուտբոլի գավաթի խաղարկության քառորդ եզրափակիչ փուլի առաջին հանդիպումները:

ՀՄԸՄ-«Շիրակ»	1-2
«Արարատ»-«Արաբկիր»	2-0
«Կոտայք»-«Կոտայք-2»	3-0
ՀՄՄ «Ցեմենտ»	2-0

Բնականաբար այս 4 հանդիպումներից ուշադրության կենտրոնում էր Հայաստանի նախորդ առաջնության չեմպիոնի «Շիրակի» ու փոխչեմպիոնի ՀՄԸՄ-ի մրցավեճը:

Խաղը տեղի ունեցավ Արտաշատի քաղաքային մարզադաշտում: ՀՄԸՄ-ն հանդես էր գալիս որպես դաշտի տեր: Ինչպես եւ ենթադրվում էր, հանդիպումն անզիջում ստացվեց: Այնուամենայնիվ զգացվում էր «Շիրակի» լավ նախապատրաստությունը նոր մրցաշրջանին: Առաջին կեսն անցավ չեմպիոնի զգալի առավելությամբ: 36-րդ րոպեին եզրային պաշտպան Արտակ Ադամյանը դարձավ բացառիկ գեղեցիկ գոլի հեղինակ. հեռու տարածությունից, ընթացքից, ուժեղ հարվածով գրավեց ՀՄԸՄ-ի դարպասը: 2-րդ կեսի սկզբնամասում էլ «Շիրակը» շարունակում էր տիրել նախաձեռնությանը եւ 51-րդ րոպեին թիմի ավագ Հարություն Վարդանյանը, որն ընդհանրապես գերազանց անցկացրեց խաղը, իրեն հատուկ ուժեղ հարվածով կրկնապատկեց հաշիվը: Թվում էր գյումրեցիները հեշտ հաղթանակ կտանեն, սակայն ՀՄԸՄ-ն դրսեւորելով համառություն կտրուկ փոխեց խաղի ընթացքը: 69-րդ րոպեին ՀՀ նախորդ առաջնության գլխավոր ռմբարկու Արմեն Ավետիսյանին հաջողվեց կրճատել հաշվի տարբերությունը: Դրանից հետո փոխնիփոխ գրոհները հաջողություն չբերեցին կողմերին եւ «Շիրակը» 2-1 հաշվով ծանրակշիռ հաղթանակ տարավ ու լուրջ հայտ ներկայացրեց կիսաեզրափակիչ դուրս գալու համար, քանի որ թիմերի պատասխան հանդիպումը ապրիլի 14-ին տեղի է ունենալու Գյումրիում:

Թիմերը հանդես եկան հետեւյալ կազմերով.

«Շիրակ»-Ջաղուրյան, Խոջոյան, Կարապետյան, Վարդանյան, Արտակ Ադամյան, Նիկոլյան (Բեռնեցյան, 84), Պետրոսյան, Թահմազյան, Արտոյան, Մարգարյան, Եփրանոսյան (Ավետիսյան, 76):

ՀՄԸՄ-Բաբայան, Գալստյան, Մկրտչյան (Ջանազանյան, 78), Հովսեփյան, Ասոյան, Պողոսյան, Մինասյան, Վ. Ավետիսյան, Ա. Ավետիսյան, Մարգարյան, Հովհաննիսյան (Ավագյան, 69):

Քառորդ եզրափակիչի մյուս զույգերի պատասխան հանդիպումները տեղի են ունենալու ապրիլի 13-ին:

ԽԾԱՆԿԱՐ

Կարպովը հաղթեց Կամսկուն

Ինչպես հայտնի է, ՖԻԴԵ-ի վարկածով շախմատի աշխարհի չեմպիոնի կոչումը եզրափակիչում վիճարկելու են Անատոլի Կարպովը, որը կրում է այդ կոչումը եւ ամերիկացի Գատա Կամսկին: Ստացվեց այնպես, որ նրանք Մոնտե Կառլոյում տեղի ունեցող միջազգային մրցաշարում նախապես փորձեցին իրենց հարաբերությունները: Երկու հանդիպումներում հաղթեց Անատոլի Կարպովը, որն էլ ստանձնեց մրցաշարի միանձնյա առաջատարի դերը: 2-րդ տեղում է հնդիկ տաղանդավոր գրոսմայստեր Վիշվանաթան Անանդը, որն, ի դեպ, ՖԻԴԵ-ի վարկածով աշխարհի առաջնությունում զիջել է Կամսկուն, սակայն վերջերս ռեւանշ է վերցրել պրոֆեսիոնալ շախմատիստների վարկածով աշխարհի առաջնության հավակնորդների եզրափակիչ մրցախաղում եւ իրավունք է ստացել չեմպիոնի կոչումը վիճարկել Գարրի Կասպարովի հետ: Անանդը 1,5:0,5 հաշվով հերթական տուրում հաղթեց ֆրանսիացի երիտասարդ գրոսմայստեր Ժոել Լոտիեին եւ հիմա Կարպովին զիջում է կես միավորով:

Օլիմպիական նոր մարզաձեւերը

Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի գործկոմը Մոնտե Կառլոյում տեղի ունեցած խորհրդակցության ժամանակ որոշեց օլիմպիական խաղերի ծրագրի մեջ ընդգրկել երկու նոր մարզաձեւ՝ պարահանդեսային պարերը եւ սերֆինգը: Որոշումը ժամանակավոր է եւ վերջնական կարող է լինել միայն այն դեպքում, եթե երկու տարվա ընթացքում հաջող փորձության ենթարկվի:

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Պարի Սեն-Ժերմենը» աշխարհի ուժեղագույն թիմ

Գերմանիայի Վիսբադեն քաղաքում գտնվող ՖԻՖԱ-ի ֆուտբոլի պատմության եւ վիճակագրության կոմիտեն 1994 թ. ապրիլի 1-ից մինչեւ 1995 թ. մարտի 30-ն ընկած ժամանակահատվածի արդյունքներով հրապարակեց աշխարհի ուժեղագույն ակումբային թիմերի ցուցակը: Այն գլխավորում է Ֆրանսիայի չեմպիոն «Պարի Սեն-Ժերմենը», որը վերելքով անցկացրեց ոչ միայն իր երկրի առաջնության հանդիպումները, այլեւ չեմպիոնների լիգայի խաղերը, որտեղ միակն էր, որ բոլոր հանդիպումներում առ այսօր հաղթել է բոլոր մրցակիցներին: Ի դեպ, այսօր այդ մրցաշարի կիսաեզրափակիչ փուլի առաջին խաղում «Պարի Սեն-Ժերմենը» ընդունելու է չեմպիոնների գավաթի նախորդ խաղարկության հաղթող Իտալիայի «Միլանին»:

«Պարի Սեն-Ժերմենն» ունի 311 միավոր: Ռուսաստանի եռակի չեմպիոն Մոսկվայի «Սպարտակը» դասակարգման ցուցակում զբաղեցնում է 39-րդ տեղը: Թիմը նահանջել է 17 տեղով: 100 ուժեղագույն թիմերի կազմում նախկին ԽՍՀՄ թիմերից ընդգրկված է նաեւ Կիեւի «Դինամոն», որը զբաղեցնում է 86-րդ տեղը: Նախորդ ցուցակում ուկրաինական թիմը 95-րդ տեղում էր:

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԵՐԿՎՈՐՅԱԿՆԵՐ ՆԱՐԵԿ ԵՎ ՄԱՆԵ ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆՆԵՐԻ ԽՈՍՔԸ՝ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ, ՍՓՅՈՒՌՔԻ ԵՎ ԱՇԽԱՐՀԻ ԲՈԼՈՐ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻՆ

Սիրելի հասակակիցներ, ավագ եղբայրներ և քույրեր, այս տարի, ապրիլի 24-ին նշվելու է Մեծ եղեռնի 80-րդ տարին: Ապրիլի 24-ը նաև մեր ծննդյան օրն է. մենք դառնալու ենք 11 տարեկան: Մենք գիտենք, որ այդ օրը տխուր օր է, հարյուր հազարավոր հայ մայրեր ու երեխաներ են զոհվել և բռնագաղթել Մեծ եղեռնի ժամանակ: Մենք ուզում ենք, որ երբեք դա չկրկնվի աշխարհում, և ոչ մի երեխայի ծննդյան օր տխուր չլինի:

Հայրիկն ասում է, որ այդպես լինում է տխրություն և ուրախություն միասին: Ուզում էին փոխել մեզ հայրենիքից, ոչնչացնել, բայց մեր ժողովուրդը չհուսահատվեց, պայքարեց, ապրեց, գոյատևեց և կարողացավ ստեղծել իր անկախ պետականությունը: Ամեն տարի, ապրիլի 24-ին, մեր ծննդյան օրը, հայրիկի ու մայրիկի հետ գնում ենք Ծիծեռնակաբերդ և ծաղիկներ դնում Եղեռնի զոհերի հուշարձանին: Երբ եղանք այնտեղ և տեսանք, որ հուշարձանի կողքին կառուցվում է մի նոր գեղեցիկ շենք: Դա Եղեռնի զոհերին նվիրված ուխտատուն-թանգարանն է: Հայրիկն ասաց, որ զոհերի հիշատակի ամենամեծ հուշարձանը Հայաստանն է, որը մենք միասին պիտի շարունակենք կառուցել:

Մենք շատ ենք ուզում ծանոթանալ երեխաների հետ, ովքեր ծնվել են նույն օրը, ապրիլի 24-ին: Շնորհավորում ենք և ողջունում այդ օրը ծնված աշխարհի բոլոր երեխաներին և բոլորով միասին այնպես անենք, որ էլ երբեք եղեռն չլինի աշխարհում:

Մեր հեռախոսի համարն է 25-07-60

Հասցեն՝ ՀՀ, Երևան 375037, Արաբկիրի շրջան, 39-րդ փողոց, 2-րդ շենք, 8-րդ բն.

ՆԱՐԵԿ ԵՎ ՄԱՆԵ ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆՆԵՐ

«Վերածնունդ» Համաժողովրդական խորհուրդը և «Անահիտ» մշակութային կրթական միությունը հրավիրում են ապրիլի 24-ին ծնված բոլոր երեխաներին և պատանիներին (մինչև 18 տարեկան) մասնակցելու ապրիլի 23-ին ժամը 11-ին Կամերային երաժշտության տանը (մետրո «Երիտասարդական») կայանալիք միջոցառմանը, որտեղ նրանք կարող են ծանոթանալ միմյանց հետ և անդամագրվել այդ օրը հիմնադրվող «Երեխաները ընդդեմ եղեռնի» մանկական միջազգային կազմակերպությանը:

Միջոցառումը նկարահանվելու և լուսաբանվելու է հեռուստատեսությամբ:

Կլինեն հյուրեր, բազմաթիվ հասարակական և մշակութային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ և պատշոնասեր անձինք:

«Վերածնունդ» համաժողովրդական խորհուրդ, «Անահիտ» մշակութային կրթական միություն

Հեռախոսներ 27-69-73, 27-69-74: Հասցեն՝ Երևան, Կասյան 6, «Վերածնունդ» ՀԽ («Բարեկամություն» մետրոյի մոտ)

Գյուղատնտեսության բնագավառում ֆինանսական գործունեություն ծավալող մի կազմակերպություն հավաքագրում է մասնագետներ

որոնք պետք է բավարարեն հետևյալ պահանջները.

- տարիքը 30-45
- կրթությունը՝ բարձրագույն տնտեսագիտական (հաշվապահական հաշվառում, բանկային գործ)
- աշխատանքային փորձ ունենան (ցանկալի է գյուղատնտեսությունում)
- տիրապետեն անգլերենին կամ ֆրանսերենին (ցանկալի է երկուսին էլ)

Պատասխանատու պաշտոնի աշխատանքի տեղերը նախատեսվում են Արարատում, Գյումրիում և Էջմիածնում: Ինքնակենսագրությունը և հիմնավորված դիմումը ուղարկել հետևյալ հասցեով՝ Երևան, 375010, Վարդանանց փ. 13 ա, ԳՓԲ-ի գրասենյակ, կամ թողնել նույն հասցեի 1-ին հարկում տեղադրված արկղում մինչև ապրիլի 26-ը: Ուշացած դիմումները չեն ընդունվի և չեն քննարկվի:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Չորս սենյականոց տուն տնամերձ հողամասով (200 քմ) և օժանդակ կառույցներով:

Հասցեն՝ Քանաքեռ, Կամոյի փող., 1 նրբանցք թիվ 2 (անմիջապես Քանաքեռի սկիզբը),

Հեռ.՝ 285873

SARTARABAD Co. LTD

«ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ»-ՍՊԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է

ԵՐԵՎԱՆ-ԲԵՅՐՈՒԹ

ՈՒՂԻՂ ՉՎԵՐԹ

7 ՕՐՎԱ ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

3 աստղանի հյուրանոց, էքսկուրսիաներ Լիբանանի տեսարժան վայրեր, անտառ, ծով...

14 ՕՐՎԱ ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

3 աստղանի հյուրանոց

Անհատական վիզաների և այլ փաստաթղթերի ձևակերպում և հաստատում Մոսկվայում:

«Երեբունի» հյուրանոց, 2-րդ մասնաշենք, 327 սենյակ, Հեռ. 5655.6

A STYLE

ARMINCO

ՀԱՄԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՑԱՆՑ

ARMINCO

ARMINCO

համակարգչային ցանցը

Ձեզ հնարավորություն է տալիս ինֆորմացիա փոխանակել 20 միլիոնից ավելի՝

INTERNET, BITNET, Compuserve, MCI-mail, AMERICA-ONLINE, SPRINT, AT&T

և շատ այլ ցանցերի օգտվողների հետ:

ARMINCO-ն

աշխատում է հուսալի կապ

RELCOM, IASNET, SOVAM-TELEPORT ROSPAC

և նախկին ԽՍՀՄ մնացած բոլոր ցանցերի հետ:

Ձեր էլեկտրոնային նամակը, ֆախսը, տելեքսը, հեռագիրը կհասցվի մեր մոլորակի ցանկացած կետ մի քանի րոպեում՝ առանց աղավաղումների:

ARMINCO
- Հայաստանում INTERNET-ի պաշտոնական մատակարար
- SOVAN-TELEPORT-ի միակ լիազոր ներկայացուցիչ
- IASNET-ROSPAC ցանցի ռեգիոնալ կենտրոն Հայաստանում

Մեր հասցեն՝

Իսահակյան փ. 28, 3 հարկ, հեռ.՝ 52.63.26, ֆախս.՝ 28.50.82, e-mail՝ support arminco. com

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

երկու առանձնատուն, 250 քմ ընդհանուր տնամերձ հողամասով «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում:

Զանգահարել 58-33-26, 25-25-38

ՍՓՅՈՒՌ

տեղեկատու

- անվճար տեղեկություններ ձեռնարկությունների *առաջարկի և պահանջարկի* մասին հեռախոսով,
- պարբերաբար վերահրատարակվող *«Հայաստանի ձեռնարկությունների և կազմակերպությունների տեղեկագիրք»*,
- գովազդի նոր և ամենաարդյունավետ միջոց *նպատակային գովազդ*, այսինքն՝ գովազդային տեքստի անմիջական հաղորդում ձեր պոտենցիալ պատվիրատուին:

Զանգահարել 58 91 67, 58 13 51

ՈՎ ՓՆՏՐՈՒՄ Է, ՆԱ ԿԳՏՆԻ ՄԵՐ ՕԳՆՈՒԹՅԱՄԲ

A STYLE

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հասարակական առողջապահություն ծրագիր ավարտական վկայագրի շնորհումով 1996

♦ ՀԱՀ-ն ընդունում է դիմումներ 1996 թ. «Հասարակական առողջապահություն» ծրագրի համար, որն ավարտվում է վկայագրի: «Հասարակական առողջապահություն» ծրագրի նպատակն է համապատասխան կրթությամբ մասնագետներ պատրաստել հասարակական առողջապահության ոլորտում աշխատելու համար: Առանձնահատուկ ուշադրություն կհատկացվի առողջապահության հիմնական գիտությունների ուսումնասիրությանը, ներառյալ ծրագրավորումը, գնահատումը, կառավարումը, կապի միջոցները, համաճարակաբանությունը և ղեկավարումը:

♦ Դիմորդները պետք է լինեն բժշկական (առանձնապես մանկական բժիշկներ) և անասնաբուժական ինստիտուտների շրջանավարտներ, կամ ճարտարագիտական, բնագիտական, հասարակագիտական կամ այլ հարակից մասնագիտությունների բարձրագույն կրթություն ունեցող անձինք, որոնք ունեն առողջապահության կառավարման կամ հասարակական առողջապահական ծառայության բնագավառում առնվազն երկու տարվա աշխատանքային փորձ:

♦ ՀԱՀ ընդունվելու համար անհրաժեշտ է, որ ընդհանուր գնահատականների միջին ցուցանիշը լինի 4.0 և բարձր, ինչպես նաև TOEFL քննությունից հավաքել 550 միավոր կամ ՀԱՀ-ում մայիսին կազմակերպվող անգլերեն լեզվի կարողության քննությունից ստանալ բավարար գնահատական: Անհրաժեշտ է ստանալ բավարար գնահատական նաև յուրաքանչյուր դիմորդին ՀԱՀ-ում կազմակերպվելիք GRE քննությունից: Այն անձանց համար, ովքեր բավականաչափ չեն տիրապետում անգլերեն լեզվին, 1995 թվ. ամռանը ՀԱՀ-ում կկազմակերպվեն արագացված դասընթացներ:

♦ 1996 թվ. գարնան, ամռան և աշնան ընթացքում ուսանողները կուսումնասիրեն հետևյալ դասընթացները. առողջապահության ղեկավարում և կառավարում, կենսավիճակագրություն, համաճարակաբանություն, առողջապահության տեղեկատու համակարգեր, շրջակա միջավայրի առողջապահություն և վարքագծային գիտություններ:

Դիմումների ընդունման վերջին ժամկետը սույն թվականի ապրիլի 28-ն է:

Փաստաթղթերի ընդունման համար կանխավճարը դրամով կազմում է ԱՄՆ 5 դոլարին համարժեք գումար, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Դիմումների ձևերը կարելի է ստանալ ՀԱՀ-ի Ընդունելության գրասենյակից: Հասցեն՝ Երևան, Մարշալ Բաղրամյան 40, 19 սենյակ, հեռախոս՝ 27-10-85:

Դիմորդների վերջնական ընտրությունը կկատարվի 1996 թվ. փետրվար ամսին: Ընդունված ուսանողների թիվը չի գերազանցի 20 հոգուց:

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռական կամ ազգային խտրականություն չի ճանաչում

«Սարդարապատ» հրատարակչության տպարան. Երևան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1814 Տպաքանակը՝ 7000 Ստորագրված է տպագրության 4. 04. 1995 Գինը՝ 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@